

Tärä Tikani Pablokwe Nitre

Romanobokrä

Romanos

Tärä ne tikaka abko Pablo. Niara nämāne nūne juta Corinto kā 57 angwane, tärä ne tikani kwe nütüta. Bāri niara tō namani rikai basare nitre tōdekaka Jesubti nūnanka Romate yeye, akwa kā nān namani kwen ie nānkrä. Ye mden kisete, tärä ne tikani kwe nitre tōdekaka Jesubti nūnanka juta Romate kräke, Jesukristo kākwe dre dre nuenbare kräke mikakäre gare ietre. Bāsi niaratre jōkrä abko nākare israelitare, akwa niaratre yekri ni israelita tōdekaka Jesubti nämāne gātäre ben arato. Nitre israelita tōdekaka Jesubti ye abko nämāne bike kri nitre tōdekaka Jesubti nākare israelitare yebtä, nōbtä nān angwane Ngöbökwe nitre israelita dianinkä kāne aise. Ye mden kisete kukwe namani nokre nitre tōdekaka Jesubti ngätāite Roma yete.

Ne aise, ni jōkrä israelita ya, nākare ya abko ja kwrere jōkrä Ngöbō ngwärekre, ye abko Pablo tō namani mikai gare tärä nebti. Bāri kāne abko, ni jōkrä kākwe Ngöbō mikani ngwarbe jae, aise ngite Ngöbō ngwärekre abko Pablokwe mikani gare ietre. Yebti, Ngöbō kukwei kuin Jesubtä, ye aibehti Ngöböta ni israelita amne ni nākare israelitare dentari ja kwrere jōkrä abko Pablo tō namani mikai gare ietre. Erere arato, nita tōdeke Jesubti, ye aibe köböire ni nākare ngite mda Ngöböta niere nibtä amne tā ni kaen ngäbti abko Pablo tō namani mikai gare metre. Kukwe Biani Ngöbökwe Moiséye, ye mikabtä täte abko Ngöbökwe ni kadre ngäbti abko nitre israelita nämāne nütüre, akwa nākare kore Pablokwe niebare ietre. Ni nān raba jändrän nuene jire chi Ngöbö moto mikakäre nuäre jakrä, abtä Ngöbökwe ni diandretari, akwa tōdeka Jesubti, aibe köböire Ngöböta ni dentari abko Pablota niere tärä nebtä.

Pablota köbö kuin juen

1 1 Ti Pablo abko ni klabore Kristo Jesukwe. Ti ne mden kätä köbö kuin juen munye. Ti kārābare Ngöbökwe Jesu kukwei ngwianka amne ti dianinkä jene-na Ngöbökwe ja kukwei kuin

Jesubtä mikakäre gare. 2 Ngöbö-kwe ja kukwei kuin Jesubtä ne mikadi gare abko niebare kira kwe ja kukwei niekä niekä köböire, ye mden abko tā tikani Ngöbö Kukwei Dementä. 3-4 Ngöbö kukwei kuin abko tā blite Ngöbö Odei Jesukristo ni

Dänkientä. Niara dārebare ni bobre, di nākare kā nebtä kwrere jrei David tukwe mrākākre. Amne Ngöbökwe mikaninta nire angwane, mikani ütiäte kri kwe amne niara abko Ngöbö Odei Di Kri abko Ngöbökwe mikani gare ja Üai Deme köböire. 5 Jesukristo ne köböire Ngöbökwe ja moto mikani kuin tikrä, kākwe ti mikani ja kukwei ngwianka. Angwane ti mikani sribikā jakrä kwe nitre nākare israelitare kā jōkräbti temen kārākäre tōdeke Jesukristobti amne Jesukristo mikakäre täte. 6 Nitre kārābare Ngöbökwe tōdeke Jesubti, ye ngätāite mun nūnanka juta Romate tā siba rabakäre Jesukristokwe. 7 Ngöböta mun tarere amne mun kārābare kwe nūnā-käre deme jakrä. Mun ye abko kräke Ngöbö ni Rūn nikwe amne Jesukristo ni Dänkien raba ja moto mike kuin amne raba kā jāme mike mun jōkräbtä, ie ti tō.

Pablo tō nāin basare juta Romate

8 Bāri kāne ti mrākātre, Jesukristo köböire tita kuin niere Ngöbö tikweye mun itire itire btä, nōbtä nān angwane munta tōdeke Jesukristobti abko kādrieta kā jōkräbti temen. 9-10 Tita sribire Ngöbökrä ja di ngöi jōkrä. Tita kukwe kuin niara Odeibtä mike gare angwane, käre tita blite ben angwane, munta nūke tōre käre tie abko gare kuin ie. Tita blite Ngöböbe angwane, Ngöbö tō ne ngwane, kā biandre kwe tie nebe basare

mun kanti yete abko käre tita kārere Ngöböye. 11 Tita blite kore ben, nōbtä nān angwane bāri ti tō mun tuai angwane, ti köböire Ngöbö Üai rabadre ja di bien munye, mun moto mikakäre nuäre amne mun mikakäre nūne bāri dite Ngöbökrä, abkokäre ti tō nāin mun kanti yete. 12 Ye abko, nān mun aibe rabadre dite Ngöböbtä, ie ti tō, akwa nikwe ja die mikadre kwärīkwāri abko ie ti tō. Munta tōdeke Jesukristobti amne tita tōdeke bti arato, yebti nikwe ja die mikadre abko ie ti tō.

13 Ti mrākātre, ti namanina yāke bäre bäre nebe basare munye yete, akwa käre kukwe mda mda tā nebe ti jiete, abtä ti ngāmi nebe mun kanti. Ti mrākātre tikwe, nitre nākare israelitare nūnanka kā mda kanti, tikwe ngwiani tōdeke Jesubti, ye kwere ti tō rikai nitre mun kanti yete ngwian tōdeke Jesubti arato, abkokäre ti tō rikai nebe Roma yete. 14 Jata nebe ruen kore tie, nōbtä nān angwane rūrūmon ütiä kri tibti Ngöbökwe ruen tie, aise nitre griegore amne nitre nākare griegore, nitre tōbtä amne nitre nākare tōbtä abko 15 ie ti tō Ngöbö kukwei kuin Jesubtä mikai gare kisere abko erere ti tō nāin niere mun nūnanka juta Romate yeye. 16 Ngöbö kukwei kuin Jesubtä ye tita gaire nākare, nōbtä nān angwane kukwe kuin Jesubtä ye abko Ngöbö di kri ni diantarikrä. Ye abko nire nire kätä Ngöbö kukwei kuin Jesubtä ye mike era jae, kätä tōdeke

kwatibe Jesubti abko Ngöböta dentari, aiseite Ngöbö kukwei kuin Jesubtä abko Ngöbö di kri ni diantari Krä—nitre israelita ara jire käne, yebti ni mda mda ñakare israelitare abko Ngöböta dentari kore arato. 17 Kukwe kuin Jesubtä abko Ngöbö di kri ni diantari Krä, ñobtä ñan angwane ni ngite ñakare mda Ngöböta niere abko mikata gare kukwe yebti. Nire nire käta tödeke kwatibe Jesubti, ni ye aibe ngite ñakare mda Ngöböta niere. Ne aiseite tödeka kwatibe Jesubti aibe ütiäte, mden erere tä tikani krörö Ngöbö Kukweibtä:

Tödeka kwatibe Ngöböbti,
ye köböire ni ngite
ñakare mda nieta
Ngöbökwé. Ni ye aibe
kákwe nünandi Ngöböbe.

Habacuc 2.4

abko tä tikani Ngöbö Kukweibtä.

Ngöbö moto romon tä mike gare

18 Mdakäre abko, ni jökrä käta kukwe nuene kämekäme amne tä kukwe diän diän nuene bätäkä ngwarbe, erere tä ja mike ngite Ngöbö rüere. Erere arato, ni ye käta kukwe käme nuene angwane, tä kukwe era metre Ngöböbtä ketebti jökrä. Ni ye rüere Ngöbö kä käinbti käta ja moto romon mike gare. 19 Ngöböta ja moto romon mike gare kore, ñobtä ñan angwane kukwe rabadre gare nuäre Ngöböbtä erere gare kuin ni jökräye, ñobtä ñan angwane Ngöbö ara jire kákwe mikani gare krörö: 20 Kena dekä abti kä nuke

mtare jändrän dätebare Ngöbökwé, ye mdenbti kukwe tiebe tua ñakare Ngöböbtä abko tä nuke gare nie amne Ngöbö abko Ngöbö ño tä nuke gare nie arato. Ye mden kisete jändrän jökrä dätebare Ngöbökwé kena, yebtä nita töi ngitiekä kuin metre angwane, Ngöbö di kri rabadi kärekäre amne niara abko Ngöbö era metre rükadre gare nie. Ne aiseite ni kukwe kämekäme nuenkä ñan raba ja ngite ñakare niere jire chi Ngöböye, 21 ñobtä ñan angwane Ngöbö namanena gare ietre, akwa ñan mikani ütiäte Ngöbö kwrere kwetre. Erere arato, jändrän nuenbare Ngöbökwé kräke, yebtä kuin niebare ñakare kwetre ie, akwa jändrän ngwarbe ütiäte ñakare abko jiebti nikanintre töbike ngwarbe mda amne, niaratre nikani töbike kukwe diän diän aibebtä.

22 Ja töbtä kri namanentre niere, akwa ni töi ñakare kwrere jire namani, 23 ñobtä ñan angwane Ngöbö nünanka kärekäre, ne krüte ñakare amne di kri bä nuäre abko mikani ütiäte ñakare kwetre, akwa ni ngwarbe kä nebtä tä krüte abko bä sribebare ngöböre kwetre jae. Erere arato, nukwä, jändrän ngwarbe ngwarbe känsenta, gwita amne jändrän yorekä tementa abko bä sribebare ngöböre kwetre jae. 24 Niaratre töi käme kore, ye mdenbtä abko Ngöbökwé gibianinkä kaibe jae, amne kukwe kämekäme mdei nämane krübäte niaratre töibtä, ye jiebti Ngöbökwé tuanimetre niken abko erere

nikani ja mike gure bati bati amne kukwe diän diän mda mda nuen nämane.

25 Niaratre nikani kukwe ñakare era metre ye jiebti abko krörö: Jändrän dätebare Ngöbökwé abko mikani ütiäte ngöböre jae kwetre amne käikitaninkä Ngöbö täte kwetre, akwa Ngöbö Jändrän Dätekä era metre ara jire abko mikani ütiäte ñakare kwetre amne käikitaninkä ñakare kwetre. Akwa Ngöbö ye aibe abko rabadre käikitaninkä kärekäre. Abko kore se. Amen. 26 Ye mdenbtä Ngöbökwé gibianinkä kaibe jae, kukwe gaidre kri ye aibe mdeita nebe krübäte ietre. Ne aiseite meri kákwe ja mikadre gure ni brare ben abko mikanintbe Ngöbökwé nitre merire kräke, ye abko nitre merire kákwe mikani ngwarbe, kä nikani bike brare jae kwärikwäri. 27 Ne kwrere arato, ni brare kákwe ja mikadre gure ni merire ben abko mikanintbe Ngöbökwé akwa, ye abko kitani temen nitre brarekwé. Abti nitre brare ruäre abko ja mdeita neme krübäte kwärikwäri ietre, käta kukwe käme gaidre kri nuen jabtä kwärikwäri. Ye dokwäre abko, Ngöbö ara jire käta mike ja ngie nuen metre.

28 Ngöbö namanena, ye nämane gare ni jökräye, akwa ñan tö namani mikai ütiäte janknu, abtä Ngöbökwé gibianinkä kaibe jae töbike kukwe kämekäme aibebtä amne, kukwe käme ñan nuendre abko erere nuendre kwetre abkokäre. 29 Ye erere tätre kukwe diän diän nuene

bätäkä ngwarbe, amne kukwe bätäkä ngwarbe blo blo tätre nuene. Erere arato, tätre töbike kaibe jändrän kuinbtä jakra amne töita jändrän ngututüre aibebtä. Erere arato, jändrän ni mdakwe abko ie töta nebe bäri kabre jakra amne, ni ni mda kämikaka, ni ngüdrekä ngwarbe, ni ni ngökö ngwarbe, ni diän diän amne ni blitaka ngwarbe ni mda rüere. 30 Amne tätre ñäke diän diän ni mda mda rüere amne mätä kri Ngöböbtä tätre ja mike ütiäte ni mda mdabtä, jata nebe ruen kri ietre au, käta bike kri ni mda mdabtä, tätre kukwe kämekäme miketbe btin mda Ngöbö rüere amne ñan tätre meye amne rün kukwei mike täte. 31 Erere arato, Ngöbö tö dreye abko ñan tö mikai gare jae amne ñan tätre ja kukwei mike täte amne, tätre ni mda mda tarere ñakare amne ni mda mda ruentari tare ñakare ietre. 32 Ni jökrä kukwe nuenkä korekore abko dokwäre krütadre kärekäre amne rabadre Ngöbö okwä bäre mento kärekäre abko Ngöbökwé mikanintbe metre kore, ye abko gare kuin ni jökräye. Akwa tätre kukwe nuene kämekäme janknu. Erere arato, ni mda mda tä nebe kukwe nuene kämekäme kore okwäbti abko käita neme nuäre btäre tuare.

Ngöböta kukwe ükete metre ni jökrä kräke

2 1 Akwa ma abko ni israelita, mata bike deme, käta nitre ñakare israelitare kite ngise

kukwe käme nuenbtä. Akwa ma abko ngite ñakare Ngöbö ngwärekre, ye makwe ñan nütü jabtä, ñobtä ñan angwane mata ni mda mda kite ngise, akwa mata ja miketa ngite au arato, ñobtä ñan angwane ni mda mda tä ja mike ngite, ye kwrere jire mata ja mike ngite siba. **2** Akwa ni ja mikaka ngite, ye rüere Ngöböta kukwe ükete amne, kukwe era metre btä tä kukwe ükete, ye gare kuin nie. **3** Akwa ma abko tä ni mda mda kite ngise kukwe käme nuenbtä angwane, mata ja mike ngite ja kwrere niaratrebe, yebtä abko Ngöbökwé kukwe ükadite munkrä, ye näire ni mikadi ja ngie nuen kwe angwane, makwe kwäräbedi abko makwe ñan nütü jabtä. **4** Ngöbö bäri moto kuin abko mata mike ngwarbe jae angwane, mata dre dre nuene btä Ngöböta neme romon ñakare jötrö makrä. Akwa makwe kukwe kämekäme kitadre temen amne makwe tödeka-dre bti, abkokäre Ngöböta ja moto mike kuin makrä, käta ma ngibiare raire, ¿ye abko mata gain ñakare? **5** Akwa ma tä töbikere kore angwane, ma tä ja dokwä mike ribi Ngöbökrä amne, ma ñan tö ja töi kwitaita Ngöbö kukwäre, aiseite Ngöbökwé ni mikadi ja ngie nuen, ye ngäbti mata Ngöbö mätä ükekrö bäri jakrä. Ye näire Ngöbökwé kukwe ükadite era metre ni jökrä kräke angwane, **6** ni itire itire tä dre dre nuene, ye erere Ngöbökwé ütiä biandi krörö nie: **7** Ni ruäre rabadre käkitaninkä

Ngöbökwé amne rabadre mikani ütiäte jae Ngöbökwé amne tö rabai nüne kärekäre Ngöböbe, abtä ja töi mikani kwatibe jändrän kuin nuene kärekäre Ngöbökrä, ni ye abko Ngöbökwé mikadi nüne kärekäre. **8** Akwa ni ruäre abko käta töbiké jändränbtä kaibe jakrä, käta trö kwite kukwe era metre Ngöbökwé yeye amne tä nekete kukwe kämenkri, ni ye abko btä Ngöbö mätä rabadikri, käkwe mikadi ja ngie nuen. **9** Ne aiseite ni kukwe nuenkä kämekäme erere käkwe ja tare nikadi kri amne moto rabadi nötöte krübate ja jiebtitäre nitre israelita ara jire käkwe ja tare nikadre käne kore. Erere arato, nitre ñakare israelitare käkwe ja tare nikadre. **10** Akwa nire nire käkwe jändrän nuenbare kuin kärekäre Ngöbökrä abko Ngöbökwé käikitadikä, käkwe mikadi ütiäte amne mikadi nüne jame kwe, ye abko nitre israelita kräke käne amne nitre ñakare israelitare kräke arato. **11** Ye kwrere Ngöbökwé kukwe ükadite ni jökrä kräke, ñobtä ñan angwane ni ja kwrere jökrä Ngöbökrä amne ñan Ngöböta nitre israelita tarere bäri nitre ñakare israelitare kräke.

12 Nitre ñakare israelitare abko ie Kukwe Biani Ngöbökwé Moiséye gare ñakare, käta ja mike ngite, ye abko Ngöbökwé mikadi ja ngie nuen, akwa ñakare Kukwe Biani Ngöbökwé Moiséye yebti; akwa nitre israelita abko ie Kukwe Biani Ngöbökwé

Moiséye gare bäri kuin, käta mike ñakare ütiäte jae amne, tä ja mike ngite, nitre ye abko Ngöbökwé mikadi ja ngie nuen Kukwe Biani Ngöbökwé Moiséye yebti. **13** Ngöbökwé kukwe ükadite kore, ñobtä ñan angwane ñan nita Kukwe Biani Ngöbökwé Moiséye ye kukwei nuen jirekäbe abko köböire ni ñakare ngite mda Ngöböta niere nibtä; akwa Kukwe Biani Ngöbökwé Moiséye ye nita mike täte metre ta abko köböire ni ñakare ngite mda Ngöböta niere nibtä. **14** Nitre ñakare israelitare abko kwe Kukwe Biani Ngöbökwé Moiséye ñakare, akwa kukwe ye tä dre nuemna, erere nitre ñakare israelitare tä nuene nierare ja töi jenbti angwane, kukwe nuenta kwetre ye abko kukwe biani nuendre Ngöbökwé nie ara jire kwrere. **15-16** Ye ñobtä ñan angwane Kukwe Biani Ngöbökwé Moiséye käta dre nuemna, ye erere nitre ñakare israelitare tätre nuene nierare ja töi jenbti angwane, kukwe ye tä niaratre töibtä tätre bä mike, aiseite ñongwane tätre ja mike ngite amne ñongwane tätre ja mike ngite ñakare tä nuke gare au jabtä ietre. Ne aiseite Jesukristo köböire Ngöbökwé kukwe ükadite ni jökrä kräke, ye näire kukweta kaibe tiebe nitre ñakare israelitarekwe, yebti abko Ngöbökwé ükadite kräke. Angwane niaratre käkwe ja mikani ngite angwane, töi käme ara jire käkwe niaratre kitadi ngite o niaratre töi metre käkwe bä

mikadi metre Ngöbö ngwärekre. Ne abko Ngöbö kukwei kuin Jesubtä dirita tikwe käta niere.

Nitre israelita amne Kukwe Biani Ngöbökwé Moiséye

17 Mata ja israelita niere amne Kukwe Biani Ngöbökwé Moiséye, bti mata tödeke amne, mata ja gete Ngöböbe, bti ja ruen ütiäte kri mae. **18** Erere arato, makwe dre dre nuendre nünakäre metre, ie Ngöbö tö, ye garera mae, ñobtä ñan angwane Kukwe Biani Ngöbökwé Moiséye käta mike gare mae. **19** Abtä nitre ñakare israelitare, ie Ngöbö gare ñakare abko ma raba niken jie ngwana Ngöböye, ruen mae. Erere arato, nitre ie Ngöbö gare ñakare abko okwäte ma raba käträ tikekä ngwiankäre Ngöböye, ruen mae. **20** Mdakäre abko, nitre ñakare israelitare töbtä ñakare Ngöböbtä abko, ie Ngöbö gare ñakare abko ie ma raba diri-re, ruen mae. Erere arato, nitre ñakare israelitare töi mräme Ngöböbtä ngäbäkre kwrere abko ma raba töi tike Ngöböbtä ruen mae, ñobtä ñan angwane Kukwe Biani Ngöbökwé Moiséye käta ma töi tike amne tä kukwe era metre Ngöböbtä mike gare mae, aiseite mata töbikere kore jabtä.

21 Akwa ma abko israelita, aiseite ma rabadre Kukwe Biani Ngöbökwé Moiséye dirire nitre ñakare israelitare yeye mata nütüre, erere mata nuene. ¿Ye ñobtä abko ma ara jire ñan tä kukwe ye dirire käne au jae? iNiaratrekwe ñan godre dirita

makwe ietre amarebti mata gore!
22 Erere arato, meri ni mdakwe
 ñan mikadre ja ken, mata dirire
 nitre ñakare israelitareye, amare-
 bti ma ara jire kâta meri ni mda
 mdakwe mike ja ken kân. Mda-
 kâre abko, ngöbö ngwarbe tä
 neme tuen käme krübate mae
 amarebti jändrän ütiäte ütiäte tä
 ngöbö ngwarbe juete abko mata
 goire. **23** Erere arato, Kukwe Bia-
 ni Ngöbökwé Moiséye tä makwe,
 bti mata bike kri, akwa Kukwe
 Biani Ngöbökwé Moiséye, ye ñan
 mikata täte metre makwe, aise-
 te kukwe ye arabe bti mata Ngöbö
 mike ngwarbe jae. **24** Ye mden
 kisete, Ngöbö Kukwei tä tikani
 krörö mabtä:

Mun israelita ye mden
 köböite nitre ñakare
 israelitare tä ñäke blo
 Ngöbö rüere.

Isaías 52.5; Ezequiel 36.22

abko tä tikani Ngöbö Kukweibtä
 mun israelitabtä.

25 Mdakäre abko, mata
 ñäräkrä mike ma kwatabtä,
 Ngöböta ma bkâne bā mikakäre,
 akwa ti tö kukwe niei krörö
 mae: Kukwe Biani Ngöbökwé
 Moiséye, ye mata mike täte era
 metre jökrä, ye aibe angwane
 ñäräkrä mikani kwatabtä abko
 ütiäte Ngöbö ngwärecri; akwa
 Kukwe Biani Ngöbökwé Moisé-
 ye ye ma ñan tä mike täte
 jökrä, ye ngwane ñäräkrä mika-
 ni ma kwatabtä abko ñakare
 ütiäte Ngöbökrä. Amne ni ñaka-
 re israelitare ñäräkrä ñakare
 kwatabtä, ye kwrere jire ma tä
 nebe Ngöbö ngwärecri.

26 Akwa ni ñakare israelitare
 abko kākwe Kukwe Biani Ngö-
 bökwé Moiséye ye mikare täte
 jökrä angwane, ñäräkrä mikani
 ñakare kwatabtä, akwa nitre
 israelita ñäräkrä mikani kwata-
 btä, kwrere jire bā rabadre Ngö-
 bö ngwärecri. **27** Ye abko, era
 metre ma abko israelita, aise-
 te ñäräkrä mikani ma kwatabtä
 amne mata Kukwe Biani Ngöbö-
 kwe Moiséye ye bkâne, akwa
 mata mike ñakare täte, aise-
 te ni ñakare israelitare ñäräkrä mika-
 ni ñakare kwatabtä, akwa
 Kukwe Biani Ngöbökwé Moisé-
 ye mikata täte kwe, ni ye abko
 kākwe ma kitadi ngite, **28** ñobtä
 ñan angwane nita däreere ni
 mräkä israelitakri, ye aibe kö-
 böire ñan nita nebe israelitare
 era metre Ngöbö ngwärecri.
 Erere arato, ni ñäräkrä mikani
 kwatabtä, ye ñan aibe köböire
 abko nita nebe ñäräkrä mikani
 era metre Ngöbö ngwärecri,
29 ñobtä ñan angwane ni töi
 kuin amne ni moto kuin Ngöbö
 ngwärecri, ni ye abko ni israeli-
 ta era metre Ngöbö ngwärecri
 amne, ni töi kuin era metre ye
 abko kâta ni ñäräkrä mikani ni
 kwatabtä kwrere. Ne aise-
 te ni ñäräkrä era metre ni kwatabtä
 abko Ngöbö Üai tä nuene ni
 töibtä, kâta ni töi mike kwatibe
 Ngöböbtä, ye abko ñan Kukwe
 Biani Ngöbökwé Moiséye tä
 tikani täräbtä, ye kâta ni töi
 mike kore. Ne aise-
 te ni töita mikani kwatibe
 Ngöböbtä kore Ngöbö Üai köböire,
 ye abko ñan ni mda mdakwe

käikitadikä, akwa Ngöbö ara
 jire kākwe ni ye käikitadikä,
 kākwe mikadi ütiäte jae.

Ngöböta ja kukwei mike täte era metre

3 **1** Ye abko, ma därebare ma
 mräkä israelitakri amne
 ñäräkrä mikanina ma kwatabtä
 ye ütiäre Ngöbökwé ñan ma
 mikadre metre ja ngwärecri,
 aise-
 te ma abko israelita amne,
 makwe ñäräkrä mikani ma kwa-
 tabtä, ðye abko ütiäte makrä ya?
2 iJänri, ye abko ütiäte kri!
 Kukwe keta kabre btä ye ütiäte,
 ñobtä ñan angwane käne Ngö-
 bökwé tödekani nitre israelita-
 bti, kākwe ja Kukwei biani ietre.
3 Yehti ðdre rakadrekä mda?
 Nitre israelita ruäre kākwe Ngö-
 bö kukwei mikadi täte, niebare
 kwetre Ngöböye. Abti ja kukwei
 kitaninta temen kwetre. ðYehtä
 abko Ngöbökwé ja Kukwei
 mikadi täte niebare ni mräkä
 israelita kirakiraye, ye Ngöbö-
 kwe kitadita temen niaratre
 kwrere arato ya? **4** iÑakare jire!
 iNgöbökwé ñan ja kukwei kita-
 dre jire chi temen! Ni jökrä
 rabadre ni ngökö, kākwe ja
 kukwei kitadre temen, akwa
 Ngöbö abko käre tä kukwe nie-
 re, erere tä mike täte jökrä. Ne
 aise-
 te Ngöbö Kukwei kâta niere
 krörö:

Ma kukwei abko raba
 mikani era Ngöbö amne
 mata kukwe ükete nikrä

angwane, ma kukwei era
 metre rükadi gare mabtä,

Salmos 51.4

abko tä tikani Ngöbö Kukwei-
 btä.^a

5 Akwa ni ruäre tä ñäke
 ngwarbe krörö Ngöbö rüere: Nita
 ja mike ngite Ngöbö rüere
 angwane, Ngöbö abko bäri metre
 ta mikata gare btä amne Ngöbö
 käikitakata bäri. Kore ne ngwa-
 ne, Ngöbökwé ni mikadre ja ngie
 nuen angwane, Ngöböta kukwe
 nuene blo abko ni ruäre tä niere
 ngwarbe. **6** Akwa ni ñan raba
 ñäke jire chi kore Ngöböbtä,
 ñobtä ñan angwane Ngöbö ñaka-
 re kukwe ükete era metre ni
 israelitakrä, kākwe ni mikadre ja
 ngie nuen kukwe kämekäme
 dokwäre, ðse abko kukwe üka-
 drete ño kwe ni ñakare israelita-
 re kâ jökräbti kräke, mikakäre ja
 ngie nuen se? Akwa niara abko
 era metre, aise-
 te tä kukwe ükete
 kore ni israelitakrä arato. **7** Erere
 arato, ni ruäre kâta niere ngwa-
 rbe krörö: Tikwe blitadre ngwa-
 rbe ni ngökakäre, ye ngwane
 Ngöbö moto bäri kuin amne
 Ngöbö di kri bā nuäre mikata
 gare tibtä angwane, ðse ñobtä
 abko ti ngite, aise-
 te Ngöbökwé ti
 mikadre ja ngie nuen? abko ni
 ruäre tä niere. **8** Ye abko ngwa-
 rbe era metre, akwa nane raba-
 dre metre, ye ngwane iari kukwe
 kämekäme nuene ye köböire
 Ngöbö di kri bā nuäre mikadre
 gare bäri abkokäre! abko rabadre

^a **3.4** Meri kädian nāmane Betsabé, ben jrei David kākwe ja mikani ngite,
 abti Salmos 51 tikani kwe ja ngite niekäre Ngöböye.

kuin. Ye abko dirita kore tikwe abko ni ruäre tä niere tibtä ti bä mikakäre käme, akwa ye dokwäre Ngöbökwe nitre ye mikadi ja ngie nuen era metre.

Ni ñakare jire iti metre amne ngite ñakare Ngöbö ngwärekre

9 ¿Nikwe dre niedre mrä? ¿Ni israelita ne abko bäri kuin era metre nitre ñakare israelitare ngwä abko Ngöböta nütüre ya? iÑakare jire! ñobtä ñan angwane ni israelita ya, ñakare ya akwa ni jökrä ngite ja kwrere Ngöbö ngwärekre, ye mden abko nunkwe bä mikani. 10 Ye mden erere Ngöbö Kukweita niere arato abko krörö:

Ni ñakare jire iti era metre Ngöbö ngwärekre.

11 Ni ñakare jire iti abko ie kukwe gare era metre Ngöböbtä.

Ni ñakare jire iti käta Ngöbö känentari.

12 Ni jökrä käkwe trö kwitani Ngöböye, bti nikani ji blobti amne nikaninta kukwe kämekäme nuene ja kwrere jökrä Ngöbö rüere.

Ni ñakare jire iti kukwe kuin nuenkä.

Ni ñakare jire iti.

Salmos 14.1-3; 53.1-3

13 Mdakäre abko, ni krütani doboi mikani, bti jue diandrekäta amne rä kure, ye kwrere jire ni töi käme abko erere blitata käme kwe.

Erere arato, ni tüdrä abko tä blite ngwarbe ni mda mda ngökakäre.

Salmos 5.9

Tbi tu krübäte käta ni mike bren, ye kwrere jire ni ñäke taretare krübäte käta ni mda mda juen ngwarbe. *Salmos 140.3*

14 Erere arato, ni kada abko tä biare ñakäkäre blo ni mda mda rüere amne käre nita blite romone.

Salmos 10.7

15 Ni jökrä tä juto biare ni mda mike bren amne ni mda kämike.

16 Nitre ye abko tä jändrän jökrä juen ngwarbe amne tä ni mda mike ja tare nike.

17 Nünandre jäme Ngöböbe amne ni mda mdabe, ye abko gare ñakare ietre.

Isaías 59.7-8

18 Ne aiseite, ni ñakare jire iti kä nebtä käta Ngöbö jürä ngwen jabtä, käta Ngöbö mike ütiäte jae.

Salmos 36.1

19 Ye kwrere abko Ngöbö Kukweita ni ngite mike gare nie kore. Mdakäre abko, kukwe ye tä nitre ñakare israelitare aibe kite ngite, makwe ñan nütü, ñobtä ñan angwane mun israelita abko kräke Ngöbökre ja Kukwei biani mun ngite mikakäre gare munye abko gare kuin nie. Ye mden kiseite, kä mrä angwane, Ngöbökre kukwe ükadite nikrä angwane, ni jökrä israelita amne ñakare israelitare ye rabadi kada ketani amne

rabadi kwekbe jökrä, ñobtä ñan angwane ngite ñakare, ye ñan rabadre niere Ngöböye, 20 ñobtä ñan angwane ni ñakare jire iti käkwe Kukwe Biani Ngöbökre Moiséye mikadre täte jökrä abko ütiäre ngite ñakare mda Ngöbökre niedre btä. Akwa Kukwe Biani Ngöbökre Moiséye ye köböire ni jökrä abko kukwe kämekäme nuenkä abtä ngite Ngöbö ngwärekre tä nuke gare nie.

Tödeka kwatibe Jesubti aibe köböire ni ngite ñakare mda Ngöböta niere

21 Akwa mtare, ñokwe ni ngite ñakare mda Ngöböta niere abko niarakwe mikanina gare ni jökräye. Akwa ñan Kukwe Biani Ngöbökre Moiséye ye köböire Ngöböta ni ngite ñakare mda niere nibtä abko Kukwe Biani Ngöbökre Moiséye käta niere metre amne, Ngöbö kukwei mda mda tikani nitre Ngöbö kukwei niekäkwe käta niere arato. 22 Ni jökrä israelita ya, ñakare ya, akwa tä tödeke era metre Jesukristobti abko erere ngite ñakare mda Ngöböta niere btätre. Ne abko Ngöböta nuene ja erebe ni jökrä kräke, 23 ñobtä ñan angwane ni jökrä käta ja mike ngite Ngöbö rüere, abtä Ngöböta kukwe nuemna nie, ye abko ni jökrä ñan tä mike täte metre jire chi. Ye aiseite ni ñakare jire iti abko metre Ngöbö kwrere. 24 Akwa Kristo Jesu krütani krusobtä angwane, niarakwe ni kökanintarita ni tikatekäre, ye köböire ni jökrä tödekaka

Jesukristobti abko ngite ñakare mda Ngöböta niere ja moto kuin bti amne ñan tä ni ngite ütiä kärere jire chi nie. 25 Ngöbö ara jire käkwe Kristo Jesu biani müre ketadre ni kwati ngwärekre angwane, Kristo Jesu däre käkwe Ngöbö töi kwitani, aiseite Ngöbö mätä kri ni ngite ngite rüere ñakare mda, amne Kristo Jesu däre käkwe Ngöbö moto mikaninta jame nikrä. Ye ngwane abko, Kristo därebtä Ngöbökre ni ngite dianinkä mento nibtä, yebti nikwe tödekadre kwatibe. Mdakäre abko, Ngöbö abko metre ta, käta kukwe ükete metre nikrä, ye mikakäre gare, Ngöbökre Kristo Jesu biani müre ketadre kore, ñobtä ñan angwane Jesukristo müre keta ngämi, känenkri Ngöbökre ni mikadre ja ngie nuen täte jökrä kukwe kämekäme dokwäre, akwa nuenbare ñakare kwe. 26 Erere arato, niarata kukwe ükete metre ni jökrä kräke mtare, ye rabadre gare nie, abkokäre Kristo Jesu biani kwe müre ketadre ni jökrä kräke. Ngöbö rabadre kukwe ükete metre ni jökrä kräke amne rabadre nitre tödekaka Jesubti ngite denkä mento btä arato, abkokäre nuenbare kore kwe.

27-28 Ngöbökre sribi kuin nuenbare kore nikrä, ¿yebti ni abko bäri metre au, bti nikwe bikadre kri sribi jen nikwebti ya? iÑakare jire! Jändrän ñakare bikakrä kri nie, ñobtä ñan angwane ñan Kukwe Biani Ngöbökre Moiséye abko mikani

täte jökrä metre nikwe abko ütiäre ni ngite ñakare mda Ngöböta niere amne ni kaen ngäbti, akwa tödeka kwatibe Jesu-kristobti, ye köböire ni ngite ñakare mda Ngöböta niere amne tä ni kaen ngäbti. **29** Ti bike kukwe mda ngwentari abko krörö: ¿Ngöbö ye abko, Ngöbö kaibe nitre israelita aibe kräke ya? amne ¿ni mda mda ñakare israelitare abko ñakare Ngöbö ye bkäne siba ya? iÑakare jire! Ngöbö abko Ngöbö ni kä jökräbtikwe, aiseite ni israelita amne ni ñakare israelitare arato abko Ngöböta kaen ngäbti, **30** ñobtä ñan angwane Ngöbö abko itibe. Nebti Ngöbö mda ñakare jire. Nire nire tödekaka Ngöböbti abko ñakare ngite mda abko Ngöböta niere btä. Mden kisete, ni israelita ñäräkrä tärä kwatabtä ya, ni ñakare israelitare ñäräkrä ñakare kwatabtä ya, ye ñan mikata ñäräre Ngöbökwie nibtä. **31** ¿Ne aiseite nita tödeke Jesubti, abtä Kukwe Biani Ngöbökwie Moiséye abko ütiäte ñakare nikrä ya? iÑakare jire! ñobtä ñan angwane nita tödeke Jesubti, ye ngwane Kukwe Biani Ngöbökwie Moiséye ye tä nebe bare täte jökrä nibtä.

Abrahamkwe tödekani Ngöböbti

4 1 ¿Mdakäre abko, nikwe dre niedre ni mräkä käne Abrahamtä? ¿No köböire ni ngite ñakare mda Ngöböta niere, abko btä dre nukani gare Abrahamye?

2 Abraham käkwe jändrän kuin nuendre au ja di jenbti abko ütiäre niara ngite ñakare Ngöbö ngwärekre, ye ngwane rabadre bike kri, akwa namani bare ñakare kore ie, aiseite ñan namani bike kri Ngöbö ngwärekre. **3** Ne aiseite, Ngöbö Kukwei käta niere krörö btä:

Abrahamkwe tödekani
Ngöböbti,
aiseite Ngöbökwie niara
ngite kukwe käme
nuenbtä dianinkä mento
btä angwane, ngite
ñakare mda Ngöbökwie
niebare. *Genesis 15.6*

abko tä tikani Ngöbö Kukweibtä.

4 Ye abko nita sribire angwane, sribi bkänkä käta sribi ütiä bien nie, ye abko ñan tä bien ngwarbe ja moto kuinbti nie, akwa nita sribire abko ütiä bianta kwe nie. **5** Akwa ni ñan raba sribi nuene jire chi abko ütiäre Ngöbökwie niedre nie: Ma ngite ñakare mda ti ngwärekre. Akwa ni ngututu ngite ngite Ngöbö rüere käta Ngöbö mike era amne tä tödeke Ngöböbti, ni ye abko ngite ñakare mda Ngöböta niere. **6** Ñan jändrän kuin nuenbare nikwe Ngöbö moto mikakäre jame jakrä abko ütiäre ni ngite ñakare mda Ngöböta niere akwa, tödekabtä Ngöböbti abko köböire ni ngite ñakare mda Ngöböta niere. Ni ye abko btä käta neme nuäre krübate abko jrei David tukwe käkwe tikani arato abko krörö:

7 Nireta Ngöbö kukwei kite temen, bti tä ja mike

ngite ja töibti Ngöbö rüere amne käta kukwe käme nuene Ngöbö rüere, akwa Ngöböta ngite denkä jökrä btä, ni ye abko btä kä rabadre bäri nuäre.

8 Erere arato, ni ngite Ngöbö ngwärekre akwa, ye dokwäre ni Dänkien Ngöböta mike ñakare ja ngie nuen, ni ye abko btä kä rabadre bäri nuäre,

Salmos 32.1-2

abko tikani Davikwe.

Ñan ñäräkrä mikani kwatabtä abkobtä Abraham ngite ñakare Ngöbö ngwärekre

9 Mdakäre abko, ni ngite ñakare mda Ngöböta niere, niebare Davikwe, ¿ye abko ni ñäräkrä mikani kwatabtä aibe kräke ya o ni ñäräkrä ñakare kwatabtä abko kräke arato ya? Abrahamkwe tödekani Ngöböbti, aibehtä ngite ñakare mda niebare Ngöbökwie btä, ye nita niere aiseite tita kukwe ngwentari kore. **10** ¿Akwa Abraham ñäräkrä mikanina kwatabtä angwane, niara ngite ñakare mda niebare Ngöbökwie btä ya o ngämi ñäräkrä mike ja kwatabtä, ye känenkri niebare kwe btä ya? ¿Ñongwane Abraham ngite ñakare mda Ngöbökwie niebare btä? iAbraham ngämi ñäräkrä mike ja kwatabtä, känenkri ngite ñakare mda Ngöbökwie niebare btä! **11** Abti Abrahamkwe ñäräkrä mikani ja kwatabtä. Abrahamkwe tödekani Ngöböbti, abtä

ngite ñakare mda Ngöbökwie niebare btä, ye mden bä mikakäre Ngöbökwie ñäräkrä mikamna ja kwatabtä Abrahamye. Ne aiseite ni ñäräkrä ñakare kwatabtä, akwa tä tödeke Jesukristobti abko tä tödeke Ngöböbti Abraham kwrere, aiseite Abrahamta nebe rün kwrere arato. Ye aiseite ni ñäräkrä ñakare kwatabtä akwa tä tödeke Ngöböbti, yebtä abko ngite ñakare mda Ngöböta niere. **12** Erere arato, ni mräkä israelita ñäräkrä kwatabtä, ye käta tödeke Ngöböbti arato, ye abko tä tödeke Ngöböbti Abraham kwrere, aiseite Abraham tä niaratre rün kwrere arato.

Ñan Kukwe Biani Ngöbökwie Moiséye mikabtä täte abko ütiäre Abraham ngite ñakare

13 Mdakäre abko, Abraham amne Abraham mräkätäre ja täritäri rabadä kä jökrä bkäne Ngöbökwie niebare ietre, ye abko ñan Kukwe Biani Ngöbökwie Moiséye mikabtä täte abko Ngöbökwie niebare ietre, akwa Abrahamkwe tödekani kwatibe Ngöböbti angwane, ngite ñakare mda Ngöbökwie niebare btä. Abtä niara amne mräkätäre ja täritäri rabadä kä jökrä bkäne niebare Ngöbökwie ie. **14** Ne ñan ñobtä ñan angwane Kukwe Biani Ngöbökwie Moiséye ye nita mike täte jökrä abko ütiäre ni rabadre kä ne bkäne jökrä, ye ngwane ni rabadre kä ganä ne au ja di jenbti, aiseite tödeka Ngöböbti abko ütiäre ñakare jire chi. Erere arato, Ngöbökwie

jändrän bian braibare nie ne rabadre ütiäte ñakare arato, **15** ñobtä ñan angwane Kukwe Biani Ngöbökwe Moiséye ye kitabtä temen nita neme ngite Ngöbö ngwärekre, dokwäre Ngöbökwe ni mikadre ja ngie nuen kri; akwa kukwe biani nuendre ye ñakare angwane, ni ñan raba kukwe ye kite temen ja tõi jen-bti, erere ja mike ngite ñakare.

16 Ne aisete, Ngöbökwe kä köböi mikani Abrahamye amne Abraham mräkätäre ja täritäriye ye abko rabadre ütiäte, abkokäre Ngöbökwe biani ngwarbe ie. Ye abko tödekabtä Ngöböbti, aibe köböire Ngöbökwe Abraham mikadi kä bkäne abko köböi mikani kore kwe ie. Ye abko, ñan nitre israelita Kukwe Biani Ngöbökwe Moiséye mikaka täte aibe kräke Ngöbökwe kä ye köböi mikani, akwa ni jökrä israelita ya, ñakare ya käta tödeke Ngöböbti Abraham kwrere, ye kräke Ngöbökwe kä köböi mikani kore arato. Ne aisete Abraham abko ni jökrä israelita ya, ñakare ya rün kwrere. **17** Mden erere, Ngöbö Kukwei tä niere krörö:

Tikwe ma mikani juta
kwati bätäkä ngwarbe
rünre kä nebtä,

Génesis 17.5

niebare Ngöbökwe Abrahamye. Ngöbö ni krütanikrütani mikaka nire amne, jändrän ñäre ñakare abko Ngöböta mike nire, Ngöbö ye mden abko bti Abrahamkwe tödekani.

18-19 Ngöbö ye mden käkwe niebare krörö Abrahamye:

Muke kabre ñan tanre, ye
kwrere jire ma bkün
rabadi kä nebtä.

Génesis 15.5

niebare Ngöbökwe ie. Ye ngwane abko, Abraham ñan di namanina ngäbäkre ngibiare namani nütüre, ñobtä ñan angwane kä namanina bäsi sientö krati ie aisete. Erere arato, merire kwe Sara namanina unbren, kise mriani jabtä, aisete ñan rabadre ngäbäkre ngibiare, namani nütüre, akwa Ngöbökwe kukwe niebare ie, yebti tödekani kwe amne mikani era kwe. **20** Ngöbökwe kukwe niebare Abrahamye, ye namani era kräke angwane, tödekani bäri Ngöböbti kwe amne, ñan Ngöbö kukwei mikani ngwarbe jae kwe, käkwe Ngöbö käikitaninkä, **21** ñobtä ñan angwane Ngöbö abko di nämane täte ja kukwei mikakäre täte, ye abko namani era Abrahamkrä.

22 Abrahamkwe tödekani kore Ngöböbti, ye mdenbtä abko ngite ñakare mda abko Ngöbökwe niebare btä amne kani ngäbti kwe.

23 Abrahamkwe tödekani Ngöböbti, yebtä ngite ñakare mda niebare Ngöbökwe btä abko tika ni tärbtä, ye ñan tikani niara aibe kräke, **24** akwa Ngöbö Jesu mikakata nire nitre ngwäkäre ngätäite, Ngöbö yebti nirekwe tödekadre, ni ye abko ngite ñakare mda Ngöbökwe niedi amne kadi ngäbti kwe. Ni ye kräke kukwe ye nämane tikani. **25** Jesu ye abko biani Ngöbökwe müre ketadre ni ngite diankakäre mento nibtä, ñobtä ñan angwane ni

nämane ngite Ngöböye kukwe käme nuenbtä amne, ni ngite ñakare mda, ye Ngöbö rabadre niere nibtä, abkokäre Ngöbökwe mikaninta nire.

Nita nüne jame Ngöböbe abko käita neme nuäre nibtä

5 **1** Nikwe tödekani Jesu-kristobti ye köböire ni ngite ñakare mda niebarera Ngöbökwe, aisete nita ja mäketä jame Ngöböbe ni Dänkien Jesu-kristo köböire. **2** Nikwe tödekani bti angwane, niarakwe ni mikani krötö Ngöbö moto kuin ye ken amne mtare Ngöbö moto kuin täte jökrä nikrä amne Ngöbökwe ni mikadita bäsi ja kwrere, ye nita ngibiare kisere abko käita neme nuäre nibtä. **3** Ye abko ñan jändrän aibe käita nuäre nibtä, akwa nita ja tare nike bätäkä ngwarbe abko käita bäri nuäre nibtä arato, ñobtä ñan angwane ja tare nika ye abko käta ni mike nünenkä bäri dite janknu mda, nikwe ñan Jesu gbiadrekä jire abkokäre. **4** Erere arato, nita nebe nünenkä bäri dite tödekabtä Jesubti, ye käta ni tõi mike bäri metre Ngöbö okwäte amne ye käta ni die mike Jesu ngibiare ngäbti kisere bätärekä, käi ngwane nuäre jabtä bäri mda. **5** Ñan nita Jesu ngibiare ngäbti ngwarbe abko gare kuin nie, ñobtä ñan angwane Ngöbökwe ja Üai Deme biani nie amne, Ngöböta ni tarere kri ja moto kuinbti abko Ngöbö Üai Deme tä mike gare nie.

6-7 Ye abko, bäsi ni ñakare jire iti abko tä biare ja mike müre ketadre ni metre diäre. Nane ni mda käkwe jändrän bäri kuin nuenbare nikrä angwane, nikwe ja mikadre müre ketadre ni ye diäre. Akwa ni nämane nüne Ngöbö rüere amne ni di ñakare ja dantarikrä au angwane, kä bäri kuin, ye näire Kristo Jesu nukani amne krütani ni diäre amne ni kräke. **8** Ye mdenbtä abko, Ngöböta ni tarere kri tä mike gare krörö nie: Ni nämane kukwe nuene kämekäme Ngöbö rüere abtä ni nämane ngite Ngöbö ngwärekre, ye ngwane Kristo krütani ni diäre amne ni kräke.

9 Mtare Kristo krütanina ni kräke, ye köböire ni ngite ñakare mda Ngöbökwe niebarera. Yebtä mtare bäri Kristo köböire ni rabadi dianintari amne, Ngöbökwe ñan ni mikadre ja ngie nuen kä mrä angwane, **10** ñobtä ñan angwane ni nämane ja rüere Ngöböbe angwane, Ngöbö Odei krütani ye köböire niara ara jire käkwe ja mäkäninta nibe, aisete mtare bäri Ngöbökwe ni mikanina ja mäketä jabe, aisete Kristota nire, käta ni mike nüne kärekäre jabe, ye mdenbtä ni rabadi dianintari. **11** Ne abko, ni rabadi dianintari mrä, ñan ye aibebtä nita kuin niere Ngöböye amne käita neme nuäre nibtä, akwa nita Ngöbö ara käi ngwen nuäre jabtä ni Dänkien Jesukristo köböire. Niara köböire nita ja mäkäninta Ngöböbe mtare.

Adán amne Kristo

12 Mdakäre abko, kena ni itibe kädian nämane Adán abko kákwe ja mikani ngite Ngöbö rüere angwane, kukwe käme Ngöbö rüere nükani kä nebtä amne kukwe käme köböite ni jökrä nikani krüte, ñobtä ñan angwane ni jökrä kákwe ja mikani ngite Ngöbö rüere arato.

13-14 Akwa ñan ja mikani ngite kwetre ja kwrere Adánbe. Adán näire abti kä nuke Moisés näire, Ngöbö ngämi ja kukwei bien Moiséye nuendre nie, ye känenkri kukwe käme Ngöbö rüere namanina kä nebtä, aisete ni jökrä nämane gata ngoto täni, aisete nämane krüte. Akwa Adánkwe Ngöbö kukwei ara jire kitani temen, ye kwrere nuenbare ñakare kwetre, ñobtä ñan angwane niaratre abko ie Ngöbö ngämi ja kukwei bien nuendre, aisete ñan ja mikani ngite kwetre Adán kwrere, ñobtä ñan angwane kukwe bian ngämi nuendre nie, känenkri nita nebe tuen ngite ñakare kukwe yebtä. Adánkwe ja mikani ngite, ye köböite ni jökrä namani ngite Ngöbö ngwärekre, akwa ye kwrere ni mdara jire abko Jesukristo rükadre kukwe kuin nuene ni jökrä kräke abko bä mikani Adánbtä.

15 Akwa Adánkwe ja mikani ngite, yebti ta abko Ngöbökre jändrän bäre ütiäte kri nuenbare nikrä, ñobtä ñan angwane ni itibe Adán kákwe ja mikani ngite, ye köböite ni kwati nikani krüte amne namani mente Ngöböye.

Akwa ja moto kuinbti Ngöbökre jändrän kuin nuenbare ngwarbe nikrä ni itibe Jesukristo moto kuin köböire, ye abko bäre ütiäte kri amne kuin ni kwati kräke.

16 Ye abko ti bike niereta bobukäre: Ni itibe Adán kákwe ja mikani ngite amne Ngöbökre jändrän kuin nuenbare ngwarbe nikrä, jändrän ketebu ye abko ñakare ja kwrere, ñobtä ñan angwane ni itibe Adán, köböite Ngöbökre ni jökrä mikani ja ngie nuen. Akwa ni kwati kukwe nuenkä kämekäme kákwe ja mikani ngite kabre krübäte Ngöbö rüere abko kräke Ngöbökre jändrän kuin nuenbare ngwarbe Jesukristo köböire. Yebtä abko ni ngite ñakare mda Ngöböta niere. 17 Ye abko, ni itibe Adán kákwe ja mikani ngite abko köböite ni jökrä namani gata ngoto täni, aisete nämane krüte amne namani mente Ngöböye. Ye kwrere arato, Ngöbökre jändrän kuin nuenbare ngwarbe nikrä ja moto kuinbti, ye abko bäre ütiäte kri, aisete ni mikadita metre ja ngwärekre kwe nikwe nünandre kärekäre ni itibe Jesukristo köböire abkokäre.

18 Ni itibe Adán kákwe ja mikani ngite batibe Ngöbö ngwärekre, dokwäre Ngöbökre ni jökrä mikani ja ngie nuen. Ye kwrere arato, ni itibe Jesukristo kákwe jändrän nuenbare kuin metre krusobtä, ye köböire ni jökrä tödekaka Jesubti abko ngite ñakare mda abko Ngöböta niere. 19 Ni itibe Adán kákwe Ngöbö kukwei kitani temen, ye

köböite ni kwati nikani kukwe nuene kämekäme. Abtä namani ngite Ngöbö ngwärekre, akwa ye kwrere arato, ni itibe Jesukristo kákwe Ngöbö kukwei mikani täte jökrä, kákwe ja biani müre ketadre abko köböire ni kwati ngite ñakare mda Ngöbökre niedi.

20 Nita kukwe käme nuene bäre Ngöbö rüere rabadre gare bäre metre nie, abkokäre Ngöbökre ja kukwei biani Moiséye. Akwa kukwe kämekäme nuen namani bäre, yebti ta Ngöbökre ja moto mikani bäre kuin nikrä. 21 Ye aisete ni jökrä nämane gata ngoto täni angwane, kukwe käme ye mdei nämane niaratre dänkiene, erere nämane ja mike ngite kärekäre, ye kwrere arato mtare Ngöböta ja moto mike bäre kuin nikrä amne ni ngite ñakare mda Ngöböta niere, käta kä bien nünankrä kärekäre nie ni Dänkien Jesukristo köböire.

Kukwe kämekäme ñan tä ni dänkiene mda

6 1 Ngöbökre kukwe kuin nuenbare kore ni jökrä kräke Jesukristo köböire ni ngite diankakäre nibtä, ñebti Ngöbökre ja moto mikadre bäre kuin ni kräke, abkokäre nikwe kukwe nuendre bäre kämekäme janknu ja mikakäre ngite ya? 2 iÑakare jire! Nikwe ñan ja mikadre ngite jire chi mda, ñobtä ñan angwane nikwe tödekani Jesubti angwane, ni namani ni krütani kwrere Ngöbö ngwärekre amne, kukwe kämekäme ñan tä ni krütani-

krütani dänkiene mda gare nie, ñobtä ñan angwane ni ngwäkä ñan raba ja mike ngite mda Ngöbö rüere. Ye mden kisete, ñkukwe kämekäme ñan tä ni tödekaka Jesubti dänkiene mda, se abko nikwe kukwe kämekäme nuendre janknu Ngöbö rüere ya? iÑakare jire! 3-4 Ni jökrä tödekaka Kristo Jesubti namani ngökani ñöte, ye abko tä ni krütani gwaire Jesube amne tä ni doboi mikani gwaire Jesube bä mike. Yebti nikwe ja töi kämekäme amne kukwe kämekäme mikaninte ja jiebti abko nikwe bä mikani, ye garera munye. Erere arato, Kristo Rün kákwe niara mikaninta nire ja di kri bä nuärebtä, ye kwrere ni rabadre nüne btin Kristo ben gwaire, abkokäre ni krütani Kristo ben gwaire, bti ni doboi mikani ben gwaire arato. 5 Ni krütani ketetibe gwaire Kristobe, aisete Ngöbö diebti Kristo nukaninta nire, ye kwrere Ngöbökre ni mikadi nüne btin. Abti kä mrä angwane, Ngöbökre ni mikadita nire nünakäre kärekäre jabe.

6 Ne aisete, ni ngämi tödeke Jesubti, känenkri ni nämane töi ngitiekä kukwe kämekäme aibetä, ye abko Kristo metani krusobtä angwane, Ngöbökre ni töi kämekäme ye metani gwaire krusobtä ben kwrere, ni töi kämekäme juankäre ngwarbe, kukwe käme ñan rabadre ni dänkiene mda ni ngrabare yebti, nikwe ñan ja töi kämekäme mikadre täte mda abkokäre. 7 Ye abko, ni krütani ñan raba kukwe

kāme nuene mda Ngöbö rüere amne kukwe kāme ñan tā niara dānkiene mda. Ye kwrere, ni tōdekaka Jesubti abko krütani gwaire Jesube, ne aisetē kukwe kāme ni tōibtā, btā ni nāmane tōi ngitiekā, ye ñan tā neme ni dānkiene mda amne Ngöbökwē ni tikaninte kukwe kāme ye kisetē.

8 Nikwe tōdekani Kristobti angwane, ni krütani gwaire ben amne, Ngöbökwē Kristo mika-ninta nire, ye kwrere ni mikadita nūne gwaire ben arato abko gare kuin nie. **9-10** Kukwe gare metre nie abko krörö: Kristo krütani ye abko krütani batibe ni ngite diankakāre mento nibtā, bti Ngöbökwē mikaninta nire, aisetē kukwe kāmekāme ñan raba niara nuente mda. Yebti ñan krütadita jire mda, ñobtä ñan angwane gata ñan raba niara dānkiene mda, ñobtä ñan angwane Ngöbökwē mikaninta nire amne mtare tā nūne Ngöbö mikakāre ütiāte. **11** Kristo Jesu krütani batibe, yebti ñan krütadita jire mda, ye kwrere mun krütanina ben gwai-re, aisetē munkwe tōbikadi ñakare mda kukwe kāmekāmenbtā abko munkwe nütü jabtā, akwa munta nūnenta ketetibe Kristo Jesube Ngöbökrā abko munkwe nütü jabtā. **12** Ye mdenbtā, mun ngrabare mden krütai, ye ie munkwe ñan kā bian kukwe kāmekāme nuenkāre mda Ngöbö rüere. **13** Munkwe ñan kā bian mda ja ngrabareye kukwe kāmekāme nuenkāre, akwa ni krütani mikaninta nire Ngöbö diebti kätä

tōi ngitiekā jändrän kuin nuen-btä, ye kwrere munkwe ja mika Ngöbö kisetē angwane, mun ngrabare ye munkwe mika jökrā Ngöbö kisetē jändrän kuin nuenkāre niarakrā, **14** ñobtä ñan angwane mtare abko kukwe kāmē mdei tā mun tōibtā ñan tädi mun dānkiene mda, ñobtä ñan angwane mun ñan tā Kukwe Biani Ngöbökwē Moiséye ye ngoto täni mda, akwa Ngöbökwē ja moto mikani kuin mun krāke Jesukristo köböire, kätä mun die mike kukwe kāmekāme mikete ja jiebti.

Nikwe nūnandre ni klabore kwrere Ngöbökrā

15 Mtare ni ñan tā nūne Kukwe Biani Ngöbökwē Moiséye mikakāre täte mda, tikwe nini angwane, Ngöbökwē ja moto mikani kuin nikrā abko köböire nita nūne tikwe nini, ye aisetē znikwe kukwe kāmē nuendre bāri ja mikakāre ngite ya? iÑakare jire! **16** Ne ñobtä ñan angwane nita ja mike klabore ni bkānkā krāke, ye ngwane ni tārā nebe biare ni ye kukwei mikakāre täte, aisetē nita sribire ni bkānkā ye krāke angwane, nita niara kukwei mike täte. Ye kwere arato kukwe kāmekāme tā ni dānkiene ye abko kätä ni mike mente kärekwē Ngöböye. Akwa nita ja mike klabore Ngöbö kukwei kuin mikakāre täte, ye ngwane nita ngite ñakare mda Ngöböta niere, ye abko gare munye ruen tie. **17** Akwa mtare tita kuin niere Ngöböye munbtā,

ñobtä ñan angwane kāmē mun ngāmi tōdeke Jesubti, kānenkri mun nāmane klabore kukwe kāmekāme krāke, akwa mtare kukwe kuin diribare nunkwe, erere munkwe kani ngābti amne munta mike täte ja tōi ngōi jökrā, yebtä tita kuin niere Ngöböye. **18** Kāmē kukwe kāmekāme nāmane mun dānkiene, akwa Ngöbökwē mun tikaninte amne mun mikanina sribikāre jakrā kwe kukwe era metre nuenkāre.

19 Mun abko tōi braibe Ngöbö Kukweibtā, aisetē kukwe rükadre gare metre munye, abkokāre ni klabore btā tita kukwe bā mike kore munye. Ni klaboreta ja ngrabare bien sribikāre ja tōi ngōi jökrā bkānkā mikakāre täte, ye kwrere mun nāmane ja ngrabare bien ja tōi kāmekāmeye, mden nāmane mun kite kukwe kāmekāme nuene, erere mun nāmane kukwe kāmekāme nuene bāri diän diän mda ja tārītāri. Akwa mtare abko, munkwe ja ngrabare mika sribi kuin nuenkāre Ngöbökrā angwane, mun rabadi nūne bāri deme Ngöbökrā. **20** Kukwe kāmekāme nāmane mun dānkiene, krāke mun nāmane sribire ni klabore kwrere kukwe kāmekāme nuenkāre, angwane mun nāmane sribire ñakare kukwe kuinbtā Ngöbökrā. **21** zAkwa kukwe kāmekāme nuen nāmane munkwe, ye ütiāre dre nūkani munye amarebti kukwe nuenbare munkwe, abkobtä munta nebe ja gaire ye? Kukwe kāmekāme nuen nāmane munkwe, ye ütiāre mun nāmane krüte abti mrā angwane

mun rabadre mento kärekwē Ngöböye. **22** Akwa mtare mun namanina tikaninte Ngöbö diebti, aisetē kukwe kāmekāme ñan tā mun dānkiene mda angwane, Ngöbökwē mun mikanina klabore jakrā sribi kuin nuenkāre jakrā, ye abko bāri ütiā rükadi kuin krörö munye: Munkwe nūnandi kuin deme Ngöbökrā abti mrā angwane, munkwe nūnandi kärekwē ben. **23** Akwa kukwe kāmekāme nuenta nikwe abko ütiāre nita krüte amne nita mente kärekwē Ngöböye, akwa ja moto kuinbti Ngöböta ni mike nūne kärekwē jabe ni Dānkien Kristo Jesu köböire, ye abko tā nuene ngwarbe ni krāke amne ñan tā ütiā kārere nie.

Kukwe Biani Ngöbökwē Moiséye ñan tā ni dānkiene mda

7 **1** Ti mräkātre, Kukwe Biani Ngöbökwē Moiséye ye gare kuin munye ruen tie, aisetē nita nūne angwane, kukwe biani nuendre ye abko ütiāte nikrā, akwa ni krütadre angwane, rabadre ngwarbe nikrā abko garera munye. **2** Kukwe biani nuendre ye abko ti bike bā mike krörö munye: Meri tā ja mike gure angwane, brare kwe tädre nire angwane, kukwe biani nuendre nie, yebti tā ja mākāninte kwāri-kwāri, akwa kwārāi kwe krütadre kām, ye ngwane rabadre tikaninte amne ñan rabadre mākāninte mda kwārāi kwebe, kukwe biani nuendre yebti. **3** Ne aisetē meri gure amne kwārāi

kwe tādre nire, akwa niara rabadre ni brare mdabe, ye ngwane ja mikadre ngite kwe Ngöbö rüere. Akwa meri ye kwäräi kwe krütadre kân, ye ngwane rabadreta tikaninte kukwe biani nuendre yeye, aisetete ja mikadreta gure kwe angwane, ñan ja mikadre ngite kwe.

4 Ti mräkätte, mun ngämi tödeke Jesubti, kânenkri mun nämane mäkâninte Kukwe Biani Ngöbökwé Moiséye yebe amne mun nämane mike tâte kârekäre, merita gure kâta näin kâre brarebe ye kwrere. Akwa Jesukristo krütani angwane, mun nämane ketetibe ben abko erere mun krütani kwrere arato, aisetete munta tikaninte Kukwe Biani Ngöbökwé Moiséye yebtä. Mtare Kristo nûkaninta nire abko tä mun bkâne, mun rabadre kukwe kuin nuene Ngöbö moto mikakäre nuäre. 5 Kukwe kâmekâme mdei nämane ni dänkiene angwane, ni kukwe kâmekâme nuenkä kwere ni nämane nüene angwane, Kukwe Biani Ngöbökwé Moiséye ye kâkwe ni töi tikani bari mda kukwe kâme nuene ni ngrabarebti. Akwa kukwe kâme nuen nämane nikwe, ye ütiäre abko gata aibe nämane nüke nie amne nämane ni mike mente kârekäre Ngöböye. 6 Akwa mtare Ngöbökwé ni tikaninte Kukwe Biani Kwe Moiséye ye kisete amne ni ñan tä kukwe ye mike tâte mda, aisetete Ngöbökwé kukwe ükaninte btin nûnankrä nie ja Üai köböire, ye erere ni raba sribire Ngöbökrä. Ni nämane sribire

Kukwe Biani Ngöbökwé Moiséye ye mikakäre tâte, erere ni ñan tä mike tâte mda mtare ja mikakäre metre au.

Kukwe kâme mdei nie abko rüere nita rüere

7 7 Kukwe Biani Ngöbökwé Moiséye ye abko kâta ni töi tike bari mda kukwe kâmekâmenbtä tikwe nini, yebtä Kukwe Biani Ngöbökwé Moiséye abko kukwe kâme kwrere ya? iÑakare jire! akwa Kukwe Biani Ngöbökwé Moiséye ye ñakare, akräke kukwe mden mden nuenta tikwe abko kâme Ngöbö ngwärekre ñan rabadre gare jire chi tie abko krörö: Kukwe Biani Ngöbökwé Moiséye ye kâkwe ñan niedre, "Jändrän ni mdakwe, ye ma ñan tö raba ie jakrä," ñan niedre kore, ye ngwane ti tö rabadre jändrän ni mdakwe ie jakrä abko kâme Ngöbö ngwärekre ñan rabadre gare tie. Akwa Kukwe Biani Ngöbökwé Moiséye ye aibehti tä nüke gare tie. 8 Akwa Kukwe Biani Ngöbökwé Moiséye kâta niere kore, ye kâkwe kâ biani ti töi kâmeye, aisetete jändrän bätäkä ngwarbe ni mdakwe, ie ti tö rababa jakrä. Kâne Kukwe Biani Ngöbökwé Moiséye ye arabe kâkwe kâ biani kukwe kâmeye ti kite kukwe kâmekâme bätäkä ngwarbe jiehti. Akwa Kukwe Biani Ngöbökwé Moiséye ye gare ñakare nie angwane, kukwe kâmekâme abko kâme Ngöbö ngwärekre gare ñakare metre tie. 9 Bati Kukwe Biani

Ngöbökwé Moiséye ye gare ñakare tie angwane, ti nämane nüene kuin ti nämane nütüre. Ja nämane nebe ruen ngite ñakare tie Ngöbö ngwärekre, akwa Kukwe Biani Ngöbökwé Moiséye ye nûkani gare tie, ye kâkwe ti ngite Ngöbö ngwärekre kukwe kâmekâme nuenbtä mikani gare batibe tie. Kukwe namani gare kore tie angwane, ti nämane nianinte, mente Ngöböye nûkani gare tie. 10 Ne aisetete Kukwe Biani Ngöbökwé Moiséye ye kâkwe ti mikadre nüene kârekäre Ngöböye, ti nämane nütüre, akwa era metre ti nämane mente Ngöböye mikani gare kwe tie, 11 ñobtä ñan angwane Kukwe Biani Ngöbökwé Moiséye ye mikabtä tâte ti rabadre ja mike metre au Ngöbö ngwärekre ti nämane nütüre. Yebtä abko kukwe kâmekâme tibtä kâkwe ti ngökani, abti ti ngite Ngöbö ngwärekre nûkani gare tie, aisetete ti nämane mente Ngöböye abko kukwe ye arabe kâkwe mikani gare metre tie. 12 Akwa Kukwe Biani Ngöbökwé Moiséye ye abra deme amne jändrän ni mdakwe ie ni ñan tö rabadre jakrä, tikwe nini, kukwe ye biani nuendre ye abko deme era metre amne kuin abko ti tö niei mrä kore.

13 Kukwe Biani Ngöbökwé Moiséye ye abko kuin deme, akwa ye köböite abko ti rabadre mente kârekäre Ngöböye tita niere ya? iÑakare jire! Kukwe kâmekâme ti töibtä abko mdeita nebe tie, ye kâkwe ti mikani

kukwe kâme nüene bari mda abko köböite ti rabadre mente kârekäre Ngöböye. Akwa kukwe kâmekâme nuenbare tikwe abko era metre kâme krübäte Ngöbö ngwärekre, ye abko nûkani gare metre tie Kukwe Biani Ngöbökwé Moiséye köböire. Ne aisetete, Kukwe Biani Ngöbökwé Moiséye abko kuin deme, akwa kukwe ye köböire kukwe kâmekâme abko bari kâme krübäte era metre nûkani gare tie. 14 Kukweta kore ñobtä ñan angwane Kukwe Biani Ngöbökwé Moiséye ye abra jata ni Ngöbökre garera nie, akwa ti abko moto kâme abko ti tö bami kai krörö: Ni klabore ñan raba jändrän nuene jire chi keteti ja töi jenbti, akwa tä bkänkä aibe kukwei mike tâte, ye kwrere ti abko ni klabore kwrere, aisetete kukwe kâmekâme tä ti töibtä abko mdeita nebe tie aibe mikatä tâte tikwe. 15 Ñobtä tita kukwe kâmekâme nuene ñan tä nebe nüke gare tie, ñobtä ñan angwane ti töta nebe jändrän kuin nuein, erere tita nuene ñakare; akwa kukwe kâmekâme btä ti mätä kri, ara jire tita nuene. 16 Akwa kukwe kâmekâme nuenta tikwe, ye abko ti ñan tö nuein era metre angwane, Kukwe Biani Ngöbökwé Moiséye ye abko kuin deme abko era tikrä abko tita bami mikajabtä. 17 Ne aisetete, tita kukwe nuene kâmekâme, ye ñan tita nuene ja töi jenbti au, akwa kukwe kâmekâme tä ti töibtä abko mdeita nebe tie, ye tä ti kite nuene abkokänti tä nebe bare tie. 18

moto amne kukwe kämekäme mdeita ti töibtä, ne käme jökrä, aisete jändrän kuin ñakare tibtä, ye gare kuin tie. Mden kisete ti töta nebe jändrän kuin nuein, akwa erere ñan tä nebe bare jire chi tie. **19** Ti töta nebe jändrän kuin nuein abko erere ñan tä nebe bare tie, akwa kukwe kämekäme Ngöbö rüere ti ñan tö nuein, ara jire tä nebe bare tie. **20** Mtare ti töta nebe jändrän kuin nuein abko erere ñan tä nebe bare tie, akwa ye ñan tita nuene ja töi jenbti au akwa, kukwe kämekäme tä ti töibtä abko mdeita nebe tie abko käta ti kite kukwe kämekäme nuene, erere tita nuene.

21 Ye mdenbtä abko, kukweta nakenkä krörö tibtä: Ti töta nebe jändrän kuin nuein akwa, kukwe kämekäme ara jire tä nebe käne ti jiete. **22** Akwa ti töite nete abko Kukwe Biani Ngöbökwé Moiséye ye tä nebe tuen kuin nuäre nuendre tie, **23** akwa tibtä nete abko kukweta nakenkä mda mda käta ti töi miketa bä jene, ye abko kukwe käme tä ti töibtä, ye mdeita nebe tie abko käta rüre jändrän kuin ti tö nuein yebe, aisete ni ngite kä teri ñan raba kwäräbere au, ye kwrere jire tita kukwe kämekäme kisete. **24** iAingwaree, ti bobre jakän! Käre tita ja mike ngite ti ngrabare nebti abtä tita mente Ngöböye. ¿Ne kisete nirekwe ti tikadrete se? **25** iNgöbö aibe abko ie tita kuin niere ni Dänkien Jesukristo köböire, ñobtä ñan angwane niarakwe ti tikadite!

Nebti kukwe mrä abko nuke gare krörö tie: Ti tö Kukwe Biani Ngöbökwé Moiséye aibe mikai täte, akwa kukwe kämekäme tä ti töibtä abko mdeita nebe tie abko käta ti mike kukwe kämekäme nuene.

Mtare nita nüne Ngöbö Üai diebti

8 **1** Akwa mtare, ni jökrä tä tödeke Kristo Jesubti abko Ngöbökwé ñan kitadre ngite jire chi mda amne ñan mikadre ja ngie nuen jire chi, **2** ñobtä ñan angwane kukwe kämekäme nämane mun töibtä kä nämane mun mike ja mike ngite Ngöbö rüere abtä Ngöbökwé mun mikadre ja ngie nuen, ye ngäniene abko Ngöbö Üai kākwe mun tikaninte, kākwe mun mikani nüne btin, sribi nuenbare Kristo Jesukwe krusobtä ye köböire. **3** Kukwe kämekäme ni töibtä abko mdeita nebe nie, ye kisete Kukwe Biani Ngöbökwé Moiséye ye ñan di namani täte ni tikatekäre, ñobtä ñan angwane ni di ñan namani kukwe ye mikakäre täte. Akwa Ngöbö aibe di namani tikatekäre, kākwe ja Odei Jesu juani kä nebtä. Ni jökrä abko kukwe käme nuenkä, akwa niara därebare ja kwrere nibe. Ye kwrere Ngöbökwé juani nuke krütakäre nikrä amne ni ngite Ngöbö ngwärekre ye ütiä biankäre krusobtä ni diäre amne ni täte. **4** Ngöbökwé Jesu juani krüte kore ni kräke, ye köböire abko kukwe kuin era metre biani nuendre nie Ngöbökwé abko tä

nebe bare nikrä mtare, abkokäre Ngöbökwé ja Odei juani. Ne aisete kukwe kämekäme tä ni töibtä abko mdeita nebe nie, yebtä abko ni tödekaka Jesubti ñan tä ja kite mda, akwa Ngöbö Üai tö dreye, erere nita nuene.

5 Mdakäre abko, nire nire tödekaka ñakäre Jesubti käta töbike kukwe kämekäme aibebtä amne aibe mdeita nebe ie abko erere tä nuene. Akwa Ngöbö Üai tö dreye, yebtä nire nire tä ja töi mike kwatibe, ni ye abko tä Ngöbö Üai kukwei mike täte. **6** Kukwe kämekäme tä ni töibtä amne mdeita nebe nie, ye erere nita niken jiebtä abko tä niken ni ngwena mente Ngöböye abtä Ngöböta ni mike ja ngie nuen. Akwa nita töbike jändrän kuin Ngöbö Üaikwebtä abko käta niken ni jie ngwena, ye ngwane nita nüne käreäre Ngöböbe amne nita nüne jame Ngöböbe arato. **7** Akwa nire nire tödekaka ñakäre Jesubti töi kämekäme abko mdeita nebe ie, aisete tä nakwen janknu jiebtä. Ni ye abko tä ja rüere Ngöböbe, ñobtä ñan angwane kukwe biani Ngöbökwé nuendre nie, ye niara ñan tö mikai täte amne, niara di ñakäre kukwe ye mikakäre täte arato. **8** Ye mden kisete, kukwe kämekäme tä ni tödekaka ñakäre Jesubti ye töibtä amne kukwe kämekäme ye mdeita nebe ie, aisete tä nakwen janknu jiebtä, ni ye abko ñan raba jändrän kuin nuene jire chi abtä Ngöbö raba kākitekä.

9 Akwa mun abko, kukwe kämekäme nämane mun töibtä,

kä nämane mun mike kukwe kämekäme nuene, akwa ye kwrere munta nüne ñakäre mda, ñobtä ñan angwane Ngöbö Üai tä nüne munbtä mtare ne ngwane, Ngöbö Üai tä mun kite nüne Ngöbökrä. Nire nire btä Kristo Üai tä nüne ñakäre, ni ye abko ñakäre ni jen Kristokwe. **10** Era metre mun ngrabare yebti munkwe kukwe nuenbare kämekäme Ngöbö rüere, ye dokwäre mun krütadi, akwa Kristo tä nüne munbtä mtare ne ngwane, mun üai kākwe nünandi käreäre Ngöböbe, ñobtä ñan angwane munkwe tödekani Jesubti angwane, mun ngite ñakäre mda niebare Ngöbökwé munbtä. **11** Angwane Ngöbökwé Jesu mikaninta nire abko Üai arabe tä nüne munbtä, ye ngwane Ngöbö Kristo mikakata nire arabe kākwe mun ngrabare ye mikadita nire arato niara Üai köböire kä mrä angwane. **12** Ne aisete ti mräkätäre, kukwe kämekäme nämane ni töibtä abko mdei nämane nebe nie, ye kwrere nikwe ñan nünandre jire chi mda, **13** ñobtä ñan angwane kukwe kämekäme tä mun töibtä, ye munkwe nuendi janknu amne ñan kitadre temen munkwe, ye ngwane mun rabadi mente Ngöböye amne Ngöbökwé mun mikadi ja ngie nuen kä mrä angwane; akwa kukwe kämekäme nuenta munkwe ja ngrabarebti, ye munkwe kitadre temen Ngöbö Üai diebti, ye ngwane munkwe nünandi käreäre Ngöböbe.

14 Ye abko, nire nire jie ngwianta Ngöbö Üaikwe, ni ye abko Ngöbö ngäbriänkä kwe abko raba gare munye, **15** ñobtä ñan angwane Ngöbö Üai tä mun itire itire btä, ye abko käkwe ñan Ngöbö käi mikadita tare mun okwäte, ni klabore ütiäte ñakare kätä bkänkä jürä ngwen jabtä ye kwrere; akwa Ngöbö Üai kätä mun mike Ngöbö ngäbriänkäre amne Ngöbö Üai ye mden köböire Ngöbö abko ni Rün nikwe kaita nebe nuäre nibtä, kätä iAbba! iTata tikwe! niere Ngöböye. **16** Ye abko, ni tödekaka Jesubti abko Ngöbö ngäbriänkä era metre abko Ngöbö Üai ye arabe tä mike gare nie amne, **17** ni Ngöbö ngäbriänkä bkänä ne ngwane, jändrän kuinkuin biandre Ngöbökwé Kristoye, ye ni rabadi bkäne siba Kristobe gwai-re. Akwa Ngöbökwé jändrän kuinkuin nuendre ni kräke siba, abkokäre Kristokwe ja tare nika-ni, ye kwrere nikwe ja tare nika-di arato tödekabtä Kristobti.

Ngöbökwé jändrän kuinkuin nuendi ni kräke abko nita ngibiare ngäbti kisere

18 Tödekabtä Kristobti nita ja tare nike mtare ye abko tare krübäte bkänä, akwa jändrän kuinkuin nuendi Ngöbökwé ni kräke ye abko bäri ütiäte nikrä ruen tie. **19** Ni ne abko Ngöbö ngäbriänkäre. Amne ni rabadre bä mikani era metre kä mrä angwane, ye abko jändrän jökrä dätebare Ngöbökwé kätä ngibiare kisere, **20** ñobtä ñan angwane

Ngöbökwé jändrän jökrä dätebare, abti drekäre Ngöbökwé jändrän jökrä dätebare abko ere-re namani bare ñakare btä. Ye ñan jändrän ketareketare tö namani dreye ja töi jenbti, erere namani bare akwa, Adän amne Eva käkwe Ngöbö kukwei kitani temen krire kena, bti Ngöbö ara jire käkwe ükaninte kore, aiseite kukwe namani bare kore jändrän jökräbtä. **21** Jändrän jökrä dätebare Ngöbökwé tä ngadaen amne tä niken ngwarbe, abtä tätre ja tare nike, ye kwrere ñan rabadre nakenkä mda btä abko tä ngibiare kisere. Ye kwrere arato, ni Ngöbö ngäbriänkä abko kräke Ngöbökwé kukwe kuin nuäre nuendi, käkwe ni ngrabare kwitadi, ñan krütadre mda abkokäre, ye abko jändrän dätebare Ngöbökwé tä ngibiare kisere arato.

22 Ngöbökwé jändrän jökrä kwitadi ye ngibiabtä kisere abko jändrän dätebare Ngöbökwé abko tä ja tare nike, kätä täkekä jabe bäsi merita niken ja ngibiare kätä ja tare nike ngäbäkre ngibiabtä, ye kwrere jire kira abti kä nüke mtare jändrän jökrä tä ja tare nike, ye gare kuin nie. **23** Ye abko ñan jändrän mda mda dätebare Ngöbökwé aibe kätä täkekä jabe akwa, nitre tödekaka Jesubti kätä ja tare nike kore, kätä täkekä jabe arato, ñobtä ñan angwane ni ngrabare btin krüte ñakare mda biandi Ngöbökwé nie, ye nita ngibiare ngäbti kisere, abtä nita täkekä jabe mtare. Akwa

Ngöbökwé ni kanina ngäbti ja ngäbriänkä kwrere, akwa ye rabadre bare täte angwane, Ngöbökwé ni ngrabare btin biandi nie, ye mikakäre era, abkokäre ja Üai biani kwe nie. **24** Ngöbökwé ni dianintari näire mentokwäre ni ngrabare btin biandre mda kwe nie abko nita ngibiare kisere. Ye abko, jändrän täre nebe ni kisete, ye abko ngibiata ñakare mda, **25** akwa jändrän ngämi nebe ni kisete abko nita ngibiare kisere, ye abko rükadre nie, abkokäre nikwe ngibiadre jame bätärekä abti rükadre ni kisete.

26 Ngöbökwé kukwe nuendi kuin nikrä abko nita ngibiare kisere, ye abko kätä ni die mike. Ye kwrere arato, jata nebe ruen bobre di ñakare nie blitakäre Ngöböbe amne nikwe dre niedre Ngöböye ñan tä nebe nüke gare nie, yebtä abko Ngöbö Üai kätä ni die mike blite Ngöböbe, kätä täkekä jabe blitare kwärä ja kukwei jenbti Ngöböbe amne, kukwe Ngöbö Üaikwe abko ni ñan raba niere jire ja kukwe jenbti. **27** Akwa Ngöbö abko ie ni töi fio fio gare kuin metre jökrä, amne Ngöbö Üai töta nebe dre dre kärere nikrä Ngöböye, ye garera jökrä Ngöböye, ñobtä ñan angwane Ngöbö tö dreye, ye kwrere Ngöbö Üai tä blite juta deme Ngöbökwé ye kräke.

Jändrän jökrä ni rüere, ye nita ganaine kwäräbe

28 Ni jökrä käräbare Ngöbökwé jakrä mikakäre ja odeire kätä Ngöbö tarere, kräke

Ngöbökwé kukwe ükaninte Kristo köböire abko erere ngwiandi bare kwe, abkokäre kukwe kuin rakadrekä btätre ya o kukwe tare rakadrekä btätre ya, akwa Ngöböta ükete kuin kräke abko krörö: **29** Kena dekä Ngöbö ngämi ni dätere, känenkri nire nire rabadre nüne kärekäre ben ye namanina gare ie, erere mikanintbe kwe kwitakäre bäsi ja Odei jen kwe Jesukristo kwrere. Ye abko Ngöbö Odei jen kwe rabadre bäri ütiäte etbakantre kwati ngätäite abkokäre. **30** Erere arato, nire nire kräke Ngöbökwé kukwe mikanintbe kore abko erere käräbare kwe diantarikäre jakrä, ye abko ngite ñakare mda niebare kwe amne kani ngäbti kwe amne, ni ye abko mikadi nüne jabe kwe kä nuärete arato.

31 Ngöbökwé kukwe kuin nuenbare keta kabre kore ni kräke Jesukristo köböire, tikwe nini zeyebtä nikwe dre niedre mda? Ngöböta ni tarere kore amne tä kukwe nuene kuin kore ni kräke, ye ngwane ni amne jändrän mda mda ñakare jire rabadre ni ganaine, **32** ñobtä ñan angwane Jesu abko Ngöbö Odei jen kwe, aiseite tare kri Ngöbökwé, akwa namani ruentari tare ñakare ie, käkwe biani müre ketadre ni jökrä kräke, zye abko jändrän mda mda kwe abko niarakwe ñan biandre ngwarbe nie ja moto kuinbti ja Odei ben gwaire ya? iJänri, Ngöbökwé jändrän jökrä kwe biandi nie! **33** Ngöbö ara jire käkwe ni dianinkä jakrä amne ni ngite ñakare mda

niebare kwe, aisete ni ñakare jire iti raba ni kite ngise Ngöböye abko Ngöbökwé kukwei mikadre era. **34** Mdakäre abko, Kristo Jesu krütani ni kräke, bti nükantinta nire amne tä kä bäri ütiäte te Ngöbö kise ruenkri, käta blite käre Ngöböbe ni kräke, ¿ye abko ni mda tädrera käkwe ni kitadi ngise Ngöbö ngwärekwé ya? iÑakare jire! **35** ¿Kristo käta ni tarere kri, ye abko nirekwé töi kwitadre amne niara ñan rabadre ni tarere mda? Ni ñakare jire iti amne jändrän ñakare jire kä raba Kristo töi kwite ni rüere. Ye aisete, nikwe ja tare nikadre tödekabtä Jesubti ya o ni mda käkwe rüdre krübäte ni rüere ya amne kukwe jatadre krübäte ni rüere ya o ni rabadre mrö nike ya o dän ñan rabadre nie ya amne ni rüe jatadre krübäte ya o ni kämika tö rabadre tödekabtä Jesubti ya, akwa ¿yebtä Kristokwe ñan ni taredre mda ya? iÑakare jire! Niarakwe ni taredi janknu. **36** Ye abko nikwe ja tare nikadre tödekabtä Jesubti rabadre gare metre nie, ñobtä ñan angwane Ngöbö Kukwei käta ni bä mike obeja kwrere, käta niere krörö nibtä:

Obeja jäta niken biare kämikadre,
ye kwrere jire nunta mikani biare kämikadre käre.
Ne aisete, tödekabtä mabti, käre nun rätäkäta gatabti köbö kwatirekwatire,

Salmos 44.22

abko nieta Ngöbö Kukweibtä.

37 Akwa Ngöbö ni tarekä kri, ye köböire nita kukwe bätäkä ngwarbe ye ganaine kwäräbe jökrä. **38-39** Tita nütüre kore, ñobtä ñan angwane jändrän ñakare jire kä raba Ngöbö töi kwite abtä niara ñan raba ni tarere mda, ye abko gare kuin tie, ñobtä ñan angwane ni krütadre ya o ni tädre nüne ya, akwa Ngöbökwé ni taredre janknu. Erere arato, angele köböire amne üai kämekäme köböire Ngöbökwé ñan ni kitadrejäkä ja okwä bäre mento, akwa ni taredre janknu kwe. Mdakäre abko, kukwe mtare amne kukwe jatadi ni rüere, ye abko ñan raba Ngöbö töi kwite abtä niara ñan raba ni tarere mda, akwa Ngöbökwé ni taredre janknu arato. Erere arato, jändrän kä käinbti ya o jändrän bäri mente nguse sete kä raba Ngöbö töi kwite abtä niara ñan raba ni tarere mda. Ne aisete Kristo Jesu köböire Ngöbökwé ni taredi kärekäre amne jändrän ñan raba Ngöbö töi kwite jire chi abtä ñan rabadre ni tarere mda.

Ja töi jenbti Ngöböta ni denkä jakrä

9 **1-3** Mdakäre abko ti mräkätre, ti moto ulire krübäte amne ti motota nötöte käre, ñobtä ñan angwane ti mräkätre israelita tikwe ye abko käkwe tödekadre Kristobti abko köböire rabadre dianintari, ie ti tö bäri. Ngöbökwé ngürün mikadre tibtä, abtä ti ne ara jire rabadre mikaninkä Ngöbö okwä bäre mento ja ngie nuakäre kärekäre amne ti

mräkätre tikwe rabadre dianintari, ie ti töta nebe, ne abko Kristo Jesu ngwärekwé tita kukwe era erere niere. Ñan tita ni ngökö gare tie, ñobtä ñan angwane tita mun ngökö ñakare abko Ngöbö Üai Deme käta mike gare tie, aisete tita kukwe era erere niere kore. **4** Tita niere kore, ñobtä ñan angwane nitre israelita jatanini jökrä Israelikri amne Ngöbökwé kani ngäbti ja ngäbriänkä kwrere. Erere arato, Ngöbö nämane ja di kri bä nuäre ye mike tuare ietre amne kukwe ükaninte bätäkä ngwarbe kwe bentre. Erere arato, ja kukwe biani kwe Moiséye kräke. Mdakäre abko, nitre israelita käkwe jändrän kukwadre Ngöbö käikitakakäre ju blitakrä Ngöböbe kanti abko Ngöbökwé ükaninte bentre. Ngöbökwé kukwe mda mda nuendre nitre israelitakrä abko niebare metre kwe ietre arato. **5** Erere arato, ni mräkä kirakira ütiäte krikri, yekri niaratre jatani arato amne niaratrekri Ni Dianinkä Ngöbökwé abko Jesukristo ara därebare arato. Jesukristo abko Ngöbö ara jire amne tä jändrän jökrä gobraine. Niara abko raba käikitaninkä kärekäre. Abko kore se. Amen.

6 Ngöbökwé jändrän kuin nuenbare kore nitre israelitakrä, akwa niaratre kwati käkwe trö kwitani Kristoye, käkwe ñan mikani ütiäte jae, ¿yebtä abko Ngöbökwé ñan ja kukwei mikani täte ya? Ñakare jire, ñobtä ñan angwane ñan nitre israelita jökrä därebare ni israelitakri abko

Ngöböta tuen israelitare era metre ja ngwärekwé. **7** Erere arato, ñan ni jökrä därebare Abrahamkri abkobtä Abraham ngäbriänkä era metre Ngöbö ngwärekwé abko gare nie, ñobtä ñan angwane Abraham ngäbriänkä nämane kwati, akwa Ngöbökwé niebare krörö Abrahamye:

Ma ngäbriänkä era metre abko jatadi ma ngobo

Isaac aibekri, *Génesis 21.12*

niebare Ngöbökwé ie.

8 Ye mdenbtä abko, ñan nita därere ni mräkä mdenkri abko käta ni mike Ngöbö ngäbriänkäre abko niebare Ngöbökwé Abrahamye Isaacbtä käta mike gare nie, akwa Ngöbökwé ngäbäkre köböi mikani Abrahamye abkokri ni därebare ja täritäri, ni ye abko Abraham bkün era metre. **9** Ye erere, bati Ngöbökwé ngäbäkre biandre Abrahamye abko niebare krörö kwe ie:

Kä krörö kä mdate ti rükadita angwane, ngäbäkre rabadira

Sarakwe, *Génesis 18.10,14*

abko Ngöbökwé nuendre Abrahamkrä, niebare kwe ie Isaacbtä. Ye aisete Ngöbökwé Isaac dianinkä jakrä amne ñan Ismael dianinkä jakrä nämane gare Abrahamye.

10 Akwa kukwe ye abko ñan aibe nakaninkä kore akwa, kukwe mdara jire nakaninkä abko köböire nita därere ni mräkä mdenkri abko ñan tä ni mike Ngöbö ngäbriänkäre abko tä nuke gare nie abko krörö: Rebecca ngobo munkine kädian

nāmane Esau amne Jacob, ye
abko dārebare rün itibe Isaakri.
11-13 Akwa niaratre nibu ngāmi
dārere amne ngāmi kukwe kuin
nuene amne ngāmi jāndrān
kāme nuene Ngōbō rūiere, ye
kānenkri Ngōbōkwe niebare
Rebecaye:

Ngābākre mubai abko
rabadi sribikā etba mrā
krāke, *Gēnesis 25.23*

niebare Ngōbōkwe Rebecaye.

Ye mden erere Ngōbōkwe nie-
bare abko tā tikani krōrō Ngōbō
Kukweibā:

Tikwe Jacob tarebare,
akwa Esau abko tikwe
tarebare űakare,

Malaquias 1.2-3

abko niebare Ngōbōkwe. Ye
mden abko namanina kwatibe
kore, űobā űan angwane Ngō-
bōta kukwe miketbe űo űo, tōta
nebe nire nire diainkā jakrā ja
tōi jenbti ye erere tā denkā, ye
abko űan nita jāndrān kuin nue-
ne ya o nita jāndrān kāme nue-
ne Ngōbō rūiere abko Ngōbōta
mike űārāre, kāta ni denkā
jakrā, akwa Ngōbō tōta nebe
nire diainkā jakrā, erere tā
denkā.

14 űNe aisete, Ngōbō abko
kukwe űkatekā blo nikwe niedre
ya? űNakare jire! **15** űobā űan
angwane bati kira Ngōbōkwe
niebare krōrō Moiséye:

Ti tō rabadi nire nire
ngwiain ruentari tare jae,
ye erere rabadi ruentari
tare tie amne,
ti tō rabadi ja moto mikai
kuin nire nire krāke, ye

erere krāke tikwe ja
moto mikadi kuin,

Exodo 33.19

niebare Ngōbōkwe Moiséye.

16 Kukwe ye abko kāta kukwe
krōrō mike gare nie: Ye abko
űan ni tōta nebe dreye amne űan
nita jāndrān nuene ja di ngōibti
abko kōbōire nita nebe ruentari
tare Ngōbōye, akwa ja tōi jenbti
nita nebe ruentari tare Ngōbōye.

17 Erere arato, Ngōbōkwe
űākābare Faraōnye abko tā tika-
ni Ngōbō Kukweibā, kāta niere
krōrō:

Ma kōbōire ti di kri rabadre
gare kā jōkrābti temen,
abkokāre tikwe ma
mikani jreire Egipto nete,

Exodo 9.16

niebare Ngōbōkwe Faraōnye.

18 Kukwe ye abko kāta kukwe
krōrō mike gare nie: Ngōbō tōta
nebe nire nire ngwiain ruentari
tare jae, erere tā nebe ruentari
tare ie amne, Ngōbō tōta nebe
nire nire dokwā mikai ribi ja
kukweikrā, erere tā dokwā mike
ribi. Ye mden abko bā mikani
kwe.

19 Akwa kukwe nebtā ni ruā-
re kākwe niedre tie: űNgōbō tōta
nebe dre dre nuein nibtā, erere
tā nuene amne ni űakare jire iti
abko raba nebe Ngōbō tōi rūiere
o ni űakare jire iti raba Ngōbō
tōi kwite nibtā, se űobā abko
nita nebe ngite Ngōbōye se! ni
ruāre kākwe niedre kore.

20 Akwa tita niere kore ni yeye:
űMun abko dātebare Ngōbōkwe,
ye űobā abko mun tō űākāi kore
Ngōbō rūiere ye? Ni kantra

Ni ne tā dobro dātere kantrare (Romanos 9.20-21)

dātekā abko, ie kantra raba nie-
re: űDrekāre makwe ti dātebare
kore se? űNiedre kantrakwe ie
ya? űNakare jire! **21** űobā űan
angwane ni kantra dātekā ye tō
rabadre dobro ye dātei űo űo ja
tōi jenbti, erere raba nuene. Ye
mden kisete, dobrobti ni kantra
dātekā ye raba kantra dātere jān-
drān űtiāte krāke, akwa dobro ye
arabehti raba kantra dātere arato
jāndrān űtiāte űakare krāke. Ye

kwreere arato, Ngōbōkwe ni dāte-
bare, aisete tō rabadre dre dre
nuein nibtā erere raba nuene.

22 Ne aisete, nitre kukwe
kāmekāme nuenkā Ngōbō rūiere,
krāke Ngōbōkwe kukwe űkanin-
te mikakāre ja ngie nuen, aisete
űan tō namani mikai ja ngie
nuen jōtrō, akwa ngibiabare rai-
re kwe, ye abko Ngōbō raba
nuene ja tōi jenbti. **23** Erere
arato, Ngōbōkwe ni ngibiabare

raire kore, kākwe ñan ni ye mikani ja ngie nuen jötrö, ñobtä ñan angwane niara töta nebe ja di kri bä nuäre mikai tuadre nitre tödekaka Jesubti yeye. Ngöbökwe nitre tödekaka Jesubti dianinkä kira jakrä, kākwe ngwiani ruen bobre jae, mikakäre nüne kärekäre jabe kä bäri nuäre te. **24** Ngöbökwe ni käräbare jakrä abko ruäre nitre israelita ngätäite, ruäre abko nitre ñakare israelitare ngätäite.

25 Ngöbökwe ni kärädre kore abko tä tikani krörö Ngöbö Kukweibtä tärä Oseabtä:

Nitre ñakare juta jen tikwe abko batira jire rabadi juta jen tikwe abko tikwe niedi nitre yebtä.

Erere arato, nitre tita tarere ñakare metre mtare abko batire jire tita tarere arato abko tikwe niedi btä, *Oseas 2.23*

niebare Ngöbökwe.

26 Erere arato, Ngöbökwe niebare mda tärä Oseabtä:

Mun ñakare juta jen tikwe, tikwe niebare munye.

Kä ye kanti tikwe nieba kore munye, akwa kä ye arabe kanti tikwe niedi krörö:

Mun abko Ngöbö nire ngäbriänkätre, tikwe niedi munbtä, *Oseas 1.10*

abko tä tikani tärä Oseabtä.

27 Akwa nitre israelita ngätäite abko ni ruäre aibe rabadre dianintari abko Ngöbökwe niebare ietre kira abko tä tikani krörö tärä Isafabtä:

Nitre israelita rabadre bäri kwati abtä ñan rabadre tanre üman mren köräbare kwrere, akwa niaratre braibe rabadi dianintari,

28 ñobtä ñan angwane ni Dänkien Ngöbö kākwe kukwe ükaninte ño nibtä, erere kebera mike täte metre, bti ja töi kwitadi ñakare jire chi kwe,

Isaías 10.22-23

abko nieta tärä Isafabtä.

29 Ye mden abko Ngöbökwe niebare käne Isaías ara köböire arato abko krörö:

Ni Dänkien Di Kri Jändrän Jökrä Nuenkä kākwe ñan ni mräkä israelita mikadrete nüne ruäre, akräke Ngöbökwe nitre Sodomabo amne Gomorrabo ganinkä jökrä, ye kwrere ni israelita rabadre arato,

Isaías 1.9

niebare Ngöbökwe Isaías köböire.

Nitre israelita kākwe tödekani ñakare Jesubti

30 Ye kwrere Ngöbökwe nitre ñakare israelita diandretari kwati abko niebare kwe akwa, nitre israelita braibe rabadre dianintari abko Ngöbökwe niebare kira, ¿sebtä abko nikwe dre niedre?

Niaratre abko ngite ñakare mda niebare kwe, ye abko nitre ñakare israelitare nämane känentari ñakare jakrä, akwa tödekabtä Jesubti niaratre ngite ñakare

mda niebare kwe btäre amne kadre ngäbti kwe abko Ngöbö-kwe mikani gare ietre. **31** Akwa nitre israelita abko rabadre ja mike metre au ja di jenbti Ngöbö ngwärekre Kukwe Biani Ngöbö-kwe Moiséye ye mikabtä täte, ye abko nitre israelita nämane känentari kisere, akwa yebtä niaratre abko metre ja ngwärekre abko Ngöbökwe niebare ñakare amne ñan kani ngäbti kwe. **32** ¿Se ñobtä Ngöbökwe nuenbare kore? Ye ñobtä ñan angwane Kukwe Biani Ngöbökwe Moiséye ye mikabtä täte ja di jenbti au abko köböire niaratre ñakare ngite mda abko Ngöbökwe niebare abko aibe nitre israelita nämane mike era jae, akwa tödekani ñakare kwetre Ngöböbti. Ye mden kisete, ngite ñakare mda abko Ngöbökwe niebare ñakare ietre. Nitre israelita kākwe tödekani bäri ja di jenbti ja mikakäre metre au Ngöbö ngwärekre amne ñan tö namani tödekai Jesubti. Jesu ye abko jä kwrere btä ni kwati tä ngoto ritete. **33** Ye rakedrä abko nämane tikani kira Ngöbö Kukweibtä, kanti Ngöbö-kwe Jesukristo bä mikani jä kwrere abko krörö:

¡Munkwe mika ñäräre!

Tita jä mike jite mun

Sionbo ngätäite.

Jä ye abko rabadi ñakare ütiäte mun kräke, aiseté jä yebtä ni kwati ngoto ritadite amne ñan tödekadi kwetre bti.

Akwa nire nire kākwe tödekadre ni yebti abko

Ngöbökwe ñan mikadi ja ngie nuen, aiseté ñan rabadre ja gaire,

Isaías 8.14; 28.16

abko tä tikani Ngöbö Kukweibtä ni Dänkien Jesukristobtä.

10 **1** Ti mräkätre, kukweta nakenkä kore nitre israelitabtä, akwa nitre israelita ye rabadre dianintari, ie ti tö krübäte, aiseté tita blite kräke Ngöböbe, **2** ñobtä ñan angwane niaratre tä Ngöbö mike ütiäte kri jae, aiseté täte mokrere Ngöböbti, akwa Ngöbö mikadre ütiäte ño metre kwetre abko erere nüke gare ñakare ietre. **3** Nita tödeke Jesubti aibe angwane ni ngite ñakare mda abko Ngöböta niere nibtä, ye abko ñan nukani gare ietre amne, niaratre töta nebe ja mikai metre au Ngöbö ngwärekre, aiseté Ngöbökwe kukwe mikanintbe ni mikakrä metre ja ngwärekre Jesukristo köböire, ye mikata ütiäte ñakare kwetre. **4** Akwa Kukwe Biani Ngöbökwe Moiséye, ye Kristo kākwe mikani täte jökrä, aiseté mikani nebe bare täte jökrä kwe ni kräke amne, tödeka Kristobti aibe köböire ni rabadre era metre Ngöbö ngwärekre, abkokäre mikani nebe bare täte jökrä kwe ni kräke.

5 Kukwe Biani Ngöbökwe Moiséye ye mikabtä täte nire nire tö rabai metre Ngöbö ngwärekre abko kräke Moisékwe kukwe tikani krörö:

Kukwe Biani Ngöbökwe Moiséye, ye nirekwe mikadre täte jire jökrä

abko köböire nünandi kwe, *Levítico 18.5*
 abko tä tikani Moisékwe Ngöbö Kukweibtä. Akwa ni ñan raba kukwe ye mike täte kore, 6 aise-te nita tödeke Jesubti, köböire ni ngite ñakare mda abko Ngöböta niere nibtä, ni ye kräke Ngöbö Kukwei käta niere krörö: Makwe ñan töbika krörö: “¿Nire näin kä käinbti” Kristo kanti, niara käre-reta kä nebtä ni die mikakäre? Ye kwrere makwe ñan töbika, ñobtä ñan angwane Kristo nükana nina kä nebtä aise. 7 Erere arato, makwe ñan töbika krörö: “¿Nire näin nguse kä nakebtä ni krütanikrütani ngätäite,” Kristo rükadreta nire ni die mikakäre? Ye kwrere munkwe ñan töbika, ñobtä ñan angwane Kristo krütana nina bti Ngöbökwé mikanina nire ni kräke. 8 Akwa kukwe bti ni rabadre dianintari abko tä känime mun ken. Kukwe ye abko krörö: Tödekadre Kristobti aibe köböire ni ngite ñakare mda Ngöböta niere abko dirita nunkwe. Yebtä Ngöbö Kukwei tä niere krörö:

Kukwe ye abko tä känime
 mun ken abko mun raba
 niere ja kada jenbti
 amne, mun töibti mun
 raba mike era jae,

Deuteronomio 30.14

abko Ngöbö Kukwei tä niere. 9 Kukwe mun diantari Krä abko tä ja ken munbe, ñobtä ñan angwane Jesu abko ma Dänkien makwe niedre ja kada jenbti amne Ngöbökwé Jesu mikaninta nire, yebti makwe tödekadre

amne makwe mikadre era ja töibti angwane, ma rabadi dianintari. 10 Ye abko, Jesu mikata era ja töibti amne tödekata bti, yebtä ni ngite ñakare mda abko Ngöböta niere nibtä amne, Jesu-kristo abko ni Dänkien nita niere ja kada jenbti, ye ngwane nita nebe dianintari. 11 Yebtä abko Ngöbö Kukwei tä niere krörö arato:

Nire nire käkwe tödekadre
 niarabti abko ñan
 rabadre mikani ja ngie
 nuen, aise te ñan rabadre
 ja gaire, *Isaías 28.16*

abko nieta Ngöbö Kukweibtä. 12 Nieta kore, ñobtä ñan angwane ni israelita ya o ni ñakare israelitare akwa ni ja kwrere jökrä Ngöbö ngwärekrä. Ye aise te ni ñakare bä jene jene amne ni Dänkien Kristo abko ni jökrä Dänkien amne, nire nire käta ja di kärere ie rabakäre dianintari ye erere die mikata nri kwe 13 abko gare metre nie, ñobtä ñan angwane nieta krörö Ngöbö Kukweibtä:

Nire nire käkwe ja di
 kärädre ni Dänkienye
 rabakäre dianintari, ni ye
 abko Ngöbökwé
 dianditari, *Joel 2.32*

abko nieta Ngöbö Kukweibtä.

14 ¿Akwa ni tödekaka ñakare Kristobti käkwe ja di kärädre ño Ngöböye jakrä? Erere arato, ¿ni ni kukwei nuen ñakare blite Kristobtä abko tödekadre ño kwe bti? ¿Amne ni ñakare kukwe kuin Kristobtä niere, ye abko nikwe

kukwe Kristobtä kukwei nuadre ño? 15 Mdakäre abko, ¿ni juanta ñakare kukwe kuin Jesubtä niere ni mdaye, ye abko rikadre blite ño kukwe kuin yebtä? Ye mdenbtä abko, Ngöbö Kukweita niere krörö:

Ni kukwe kuin ngwianka tä
 kite nüke, ye abko käita
 nebe nuäre krübäte nibtä
 niara tuare, *Isaías 52.7*

abko nieta Ngöbö Kukweibtä.

16 Kukwe kuin Kristobtä ye niebare nitre israelitaye, akwa ni kwati käkwe ñan mikani era, käkwe tödekani ñakare Jesubti. Kukwe rakadrekä kore abko Ngöbökwé niebare kira krörö Isaías köböire:

Ni Dänkien, nunkwe kukwe
 kuin niebare, ye bäsi ni
 ñakare jire käkwe mikani
 era, *Isaías 53.1*

abko nieta Ngöbö Kukweibtä sribi nunkwebtä. 17 Ye abko, kukwe kuin Kristobtä, ye nita kukwe nuen angwane, nita kite tödeke Kristobti. Kukwe kuin ye abko Kristobtä.

18 Akwa ti raba ngwentari munye: ¿Nitre israelita ye käkwe kukwe kuin Kristobtä kukwei nuani metre ya, ñakare ya? Jänri, niaratrekwe kukwe kuin ye kukwei nuani. Ye mdenbtä abko, Ngöbö Kukwei käta niere krörö:

Nitre kukwe kuin
 ngwianka, ye nikani
 kukwe kuin ye ngwena
 kä jökräbti temen amne,
 kukwe kuin ye abko
 niaratre nikani ngwena

kä ketareketare te jökrä kwäräkwärä, *Salmos 19.4*
 abko nieta Ngöbö Kukweibtä.

19 Akwa ti tö kukwe ngwianta-rita mda munye abko krörö:

¿Kukwe kuin niebare nitre israelitaye, ye abko ñan nükani gare metre ietre ya? Käne Moisékwe niebare krörö nitre israelitabtä:

Juta ñakare jen tikwe, ye
 ben tikwe mun israelita
 mikadi mokrere.

Erere arato, juta ie ti nüke
 gare ñakare mtare, juta
 ye kräke tikwe mun
 israelita mikadi romon,

Deuteronomio 32.21

20 ñobtä ñan angwane kukwe niebare Ngöbö Kukweibtä Isaías kwe abko tä nakenkä mtare abko krörö:

Juta mda mda ñakare
 israelitare nämane ti
 känentari ñakare abko ie
 ti kwani.

Amne juta nämane ti kärere
 ñakare abko ie tikwe ja
 mikani gare, *Isaías 65.1*

abko nieta Ngöbö Kukweibtä nitre ñakare israelitarebtä, ñobtä ñan angwane niaratre kwati tä tödeke Jesubti aise. 21 Akwa nitre israelitabtä abko Isafakwe niebare krörö:

Juta ne ñan tä ti kukwei
 mike täte amne, dokwä
 ribi ti kukwei ngäbti,
 akwa ti nämane biare kise
 ngianinte köbö
 kwatirekwatire niaratre
 ngäbti, *Isaías 65.2*

niebare Ngöbökwé Isaías köböire.

Ngöbökwe nitre israelita dianinkä braibe jakrä

11 1 Kukwe yebtä, ti raba-dre kukwe ngwentari krörö: ¿Nitre ñakare israelitare, kräke Ngöbökwe ja moto mikani kuin, yebtä abko juta israelita abko ie Ngöbökwe trö kwitani ya? Ñakare jire, ñobtä ñan angwane ti abko israelita. Ti därebare Abrahamkri amne ti därebare juta Benjamín mräkäkri arato. 2 Käne abko, Ngöbö ngä-mi kä ne dätere, ye känenkri Ngöbökwe juta israelita diandikä juta jen jakwe kwrere abko mikanintbe kwe, aiseite mtare Ngöbökwe ñan trö kwitani juta jen kweye. ¿Ye abko era metre abko kukwe nakaninkä ni Ngöbö kukwei niekä kädian nämane Eliäbtä abko käta bä mike abko gare ñakare munye ya? Bati Eliäs nämane blite Ngöböbe angwane, niebare krörö kwe nitre israelita kitakäre ngite Ngöböye:

3 Ti Dänkien, nitre ma kukwei niekä abko kämikanina jökrä jreikwe.

Erere arato, ñukwä grä jändrän kukwakrä mae ye dikaninte jökrä kwetere.

Mtare ti aibe tä nire kaibe, akwa niaratre tö ti kämikai arato,

1 Reyes 19.10,14

niebare Eliäkwé Ngöböye. 4 Abtä Ngöbökwe niebare mda ie:

Nitre israelita kwati ngämi nebe ngukudokwäbti

temen ngöbö ngwarbe Baal ngwärekre, akwa tä ti mike era janknu abko tikwe dianinkä mili krä kükü jenena jakrä, aiseite ma ñakare tä kaibe, 1 Reyes 19.18

niebare Ngöbökwe Eliäye. 5 Ye kwrere arato mtare, Ngöbökwe nitre israelita dianinkä ruäre jen jakrä ja moto kuinbti, käta töde-ke Jesubti. 6 Ja moto kuinbti Ngöbökwe nitre israelita dianinkä ruäre jen jakrä, ye abko ñan jändrän kuin nuenbare kwetere abko ütiäre Ngöbökwe dianinkä jakrä, akwa Ngöbö ara jire käkwe ja moto mikani kuin, köböire ni dianinkä kwe jakrä. Akwa nikwe jändrän kuin nuen-dre abko ütiäre Ngöbökwe ni diandrekä jakrä, ye ngwane ñakare Ngöböta ni denkä jakrä ja moto kuinbti.

7 ¿Yebtä abko, nikwe dre niedre mda? Nitre israelita rabadre metre Ngöbö ngwärekre ja di jenbti abko niaratre nama-ni känene kisere, akwa erere ñan namani bare. Akwa nitre israelita dianinkä jakrä Ngöbö-kwe abko käta tödeke Jesubti angwane, niaratre abko ngite ñakare mda Ngöböta niere, akwa nitre israelita mda mda abko Ngöbö ara jire käkwe dokwä mikani ribi. 8 Ye kwrere kukwe rakadrekä abko Ngöbö-kwe niebare kira abko tä tikani krörö Ngöbö Kukweibtä:

Ni kwata ruen ñakare, kwrere jire Ngöbökwe mun töi mikani abko

erere mun tä abti kä nüke mtare.

Ngöbökwe mun okwä mikani, akwa kukwe era metre Kristobtä tuen ñakare munye.

Erere arato, mun olo mikani Ngöbökwe, akwa ni kukwei kuin Kristobtä ruen ñakare mtare munye,

Deuteronomio 29.4; Isaiäs 29.10

abko nieta Ngöbö Kukweibtä nitre israelita kwati btä.

9 Erere arato, Davikwe niebare krörö niara rüebtä Ngöböye, erere tä nakenkä mtare nitre israelita kwati btä:

Jändrän jökrä kuin mrö kwrere, ye abko rikwitadreta niaratre rüere näre.

Yebtä abko rabadre ritete abtä mikadre ja ngie nuen näre.

10 Erere arato, kä ñan rabadre tuen ietre, abkokäre okwä raba kä ikote näre amne, ñan rabadre jändrän nuen kä, abkokäre trö raba tänene kärekäre näre,

Salmos 69.22-23

abko niebare Davikwe. Ye kwere tä nakenkä mtare nitre israelita kwati btä.

Ngöbökwe nitre ñakare israelitare dianintari arato

11 Mtare ti bike kukwe mda ngwentari krörö: ¿Nitre israelita nikani janknu temen rabakäre kärekäre Ngöbö okwä bäre

mento ya? Ñakare jire, ñobtä ñan angwane nitre israelita käkwe ñan Ngöbö kukwei mikani täte, käkwe trö kwitani ie, ye köböire abko ni mda mda ñakare israelitare abko namani dianintari Ngöbökwe arato, nitre israelita rabadre mokrere Ngöböbti abko-käre. 12 Akwa nitre israelita tä kukwe kuin Jesubtä kite temen, köböire tä ja mike ngite au Ngöbö rüere mtare, ye köböire abko ni mda mda ñakare israelitare tä jändrän kuinkuin Ngöbökwe bkäne kabre Jesukristo köböire. Akwa mrä nitre israelita käkwe tödekadre täte jökrä Jesubti angwane, iera metre Ngöbökwe ni jökrä die mikadre bäri kri mda ñan ñan!

13 Akwa mun ñakare israelitare abko ie ti bike niere krörö: Mun ye ie Ngöbö ara jire käkwe ti juani ja kukwei ngwena, aiseite tita sribi ne mike bäri ütiäte jae, 14 ñobtä ñan angwane tita sribi-re munbe angwane, ti mräkäre israelita tikwe jatadre mokrere munbe, ye köböire abko ti rüka-dre ngwenante Ngöböye amne rabadre dianintari arato abkokäre. 15 Ye abko, Ngöbökwe nitre israelita tuanimetre angwane, Ngöbökwe jändrän kuin krübäte nuenbare ni mda mda ñakare israelitare kä jökräbti kräke, käkwe kä biani ietre ja mäkäkä-retä jabe Jesu köböire. ¿Ye abko nitre israelita jen Ngöbökwe käkwe tödekadre Jesubti angwane, Ngöbökwe kadreta ngäbti abko Ngöbökwe ñan jändrän bäri kuin krübäte nuendre kräke

ya? iJänri! Ngöbökwe mikadre nüne kärekäre jabe, **16** ñobtä ñan angwane arina mritata, bti diankata chi jenena Ngöbökrä, ye abko tuen deme amne ütiäte Ngöböye, ye ngwane arina mda tä nebe deme amne ütiäte jökrä arato. Ye kwrere abko nitre israelita mräkä känekäne abko arina chi dianinkä jenena kwrere amne nitre israelita jökrä abko arina mda kwrere abko krörö: Ngöbökwe nitre israelita mräkä känekäne Abraham, Isaac amne Jacob mikani jenena deme jakrä, ye köböire nitre israelita jökrä tä mikani jenena, Ngöbökwe kukwe kuin nuendre kräke abkokäre. Ye kwrere arato, kri ngätri tä mikani kuin deme jenena, ye ngwane kri küde tä neme kuin deme jökrä arato. Ye abko Ngöbökwe nitre israelita känekäne mikani deme jenena jakrä kri ngätri kwrere, ye köböire nitre israelita mda mda ja täritäri tä mikani jenena Ngöbökwe, kukwe kuin nuenkäre kräke arato.

17 Yebtä abko, ti bike kukwe mda bä mike krörö: Nitre israelita abko olibo krie kwrere, akwa olibo krie ye abko küde tikaninkä ruäre. Olibo krie küde tikaninkä ye täte abko olibo krie ngwarbe känsenta küde mikani. Olibo krie ngwarbe känsenta ye abko ma ñakare israelitare ara. Olibo küde era metre tikaninkä abko täte ma mikani, ye mden köböire abko namani neketaninkä olibo ngätri era metre btä amne olibo nire abko ara jire btä ma namani siba, käta ma die

mike. Olibo ngätri era metre abko nitre israelita mräkä känekäne Abraham, Isaac amne Jacob ara. **18** Akwa yebtä makwe ñan bika kri olibo küde era metre btä, ñobtä ñan angwane makwe bikadre kri angwane, ñan olibo ngätri tä nire ma köböire akwa, ma abko tä nire olibo ngätri köböire, ye makwe ngwianta töre jae. **19** Akwa mun ruäre ñakare israelitare käkwe niedre mda: Olibo küde era metre tikaninkä abko täte ti mikani, mun-kwe niedre kore bikakäre kri, **20** ye abko tä dbe. Akwa nitre israelita abko olibo küde era metre, käkwe ñan tödekani Jesubti abtä Ngöbökwe tikaninkä amne ma abko käkwe tödekani Jesubti, aibe köböire Ngöbökwe ma mikani olibo küde era metre ye täte. Ne aisete, makwe Ngöbö jürä ngwian jirekäbe jabtä angwane, makwe ñan bika kri, **21** ñobtä ñan angwane nitre israelita abko olibo küde era metre, akwa tödekani ñakare kwetre Jesubti, ye abko Ngöbö-kwe diani ñakare niaratrebtä, aisete ima bärira jire käkwe ñan tödekadre janknu Jesubti angwane, Ngöbökwe ñan diandre jire mabtä ta!

22 Yebtä abko, makwe nikra kuin ja käne, ñobtä ñan angwane Ngöbö abko moto kuin, akwa motota nebe romon arato. Ye mden kisete, nitre israelita namani ritete nikani temen, ñobtä ñan angwane kukwe kuin Jesubtä mikani ñakare era jae kwetre, ye kräke Ngöbö moto

namani romon angwane, ja moto mikani kuin kwe makrä. Akwa makwe nünandre ño, ie Ngöbö tö ye kwrere makwe nuna käre angwane, Ngöbö moto rabadi kuin käre makrä, akwa makwe ñan nünandre Ngöbö töi erere, ye ngwane ma tikadikata olibo kriebtä arato. **23** Mdakäre abko, nitre israelita ñan tä Ngöbö kukwei Jesubtä mike era jae, ye mikadre temen kwetre angwane, tödekadre Jesubti kwetre angwane, Ngöbökwe ketarekata olibo krie metrebtä, ñobtä ñan angwane Ngöbö di tära olibo küde ye ketarekata olibo kriebtä. **24** Mun abko olibo krie ngwarbe känsenta abko küde tikaninkä, bti ketaninkä olibo küde era metre ye täte éye abko nitre israelita olibo küde era metre tikaninkä abko Ngöbökwe ñan mikadreta täte olibo kriebtä ya? iJänri! Niaratre abko olibo küde era metre, aisete bäri Ngöbökwe ketarekata täte.

Nitre israelita rabadi dianintari

25 Ja mräkätäre, Ngöbökwe kukwe ükaninte kore mun ñakare israelitarebtä amne nitre israelitabtä, ye abko kukwe ükaninte kira tiebe Ngöbökwe ni kräke, akwa mtare Ngöböta mike gare nie, ye abko btä mun ñakare israelitare ñan tädre töi ngitie-kä ngwarbe kwäräkwärä abtä bikadre kri nitre israelitabtä, abkokäre tita mike gare munye abko krörö: Mun ñakare israelitare rabadre tödeke täte jökrä Kristobti, abkokäre nitre israelita

ruäre dokwä ribi, käkwe trö kwitani Jesukristoye. **26** Akwa kukwe ye rabadi bare kore angwane, nitre israelita rabadi dianintari, erere rabadi dianintari jökrä abko rakadikä kore tä gare nie, ñobtä ñan angwane Ngöbö Kukweita blite krörö btä:

Ni Diantarikä tä Siónte abko jatadi nitre israelita dentari, ye käkwe Jacob mräkä ngite Ngöbö rüere diandikä jökrä btä.

27 Nitre israelita ngite ye diandikä jökrä kore btäre angwane, Ngöbökwe kukwe ükaninte kira nitre israelitabtä ye rabadi bare, *Isaías 59.20-21; 27.9*

abko nieta Ngöbö Kukweibtä.

28 Akwa mtare ti mräkätäre, nitre israelita kwati tä Ngöbö kukwei kuin Jesubtä ye rüere, abtä täte ja rüere Ngöböbe. Ye mden köböire abko nitre israelita tä kä bien mun ñakare israelitareye tödekakäre Kristobti mtare. Akwa Ngöbökwe nitre israelita mräkä känekäne Abraham, Isaac amne Jacob ye dianinkä jakrä amne kukwe ükaninte kwe bentre, yebtä abko Ngöbö tä nitre israelita tarere janknu arato, **29** ñobtä ñan angwane Ngöböta jändrän bien nie, ye abko ñan tä denkata nikän. Erere arato, tä ni kärere diantarikäre, yebti ñan tä ja kukwei kiteta temen, aisete tä ja kukwei mike täte jökrä, aisete Ngöböta nitre israelita tarere janknu. **30** Angwane mun ñakare israelitare abko mekera mun

nāmane Ngöbö kukwei mike ñakare tāte, akwa mtare nitre israelita kāta Ngöbö kukwei kuin Jesubtä mike ñakare tāte, ye köböire abko tātre kā bien munye, mun rabadre ruentari tare Ngöböye, kākwe mun diandretari Jesu köböire abkokāre. **31** Ye kwrere arato, nitre israelita ñan tā Ngöbö kukwei kuin Jesubtä mike tāte mtare, ye köböire abko mun rabadre ruentari tare Ngöböye abkokāre. Ye mdenbtā, mra nitre israelita rabadri ruentari tare Ngöböye, ñobtä ñan angwane Ngöböta mun ñakare israelitare ngwen ruentari tare jae mtare. **32** Ne aiseti, ni jökrā rabadre tödeke Jesubti amne rabadre ruentari tare Ngöböye, kākwe dianditari, abkokāre Ngöbökwē ni jökrā israelita ya, ñakare ya tuanimetre ja dokwā mike ribi amne ñan Ngöbö kukwei Jesubtä mikadre tāte kwetre abko Ngöbökwē nuenbare kore, akwa ye köböire abko ni israelita ya, ñakare ya akwa Ngöbö rabadre ngwen ruentari tare jae amne rabadre dianintari, abkokāre Ngöbökwē nuenbare kore.

Pablota Ngöbö kākitekā

33 Yebtä abko, ti tö kukwei niei krörö Ngöböbtā: iJo! Ngöbö abra kwe jändrän kuinquin tārā kabre krübāte nikrā, amne Ngöbö abra töbtā kri krübāte, kākwe jändrän kuinquin mikanintbe ja töi jenbti ni krāke. Ye aiseti Ngöböta töbike ño ño, ye ni ñan raba niere jire chi amne Ngöbö

töi ji mdenbtā ye ni ñakare jire iti ie rabadre gare. **34** Ne aiseti, ñni Dänkien töi ño, ye tā gare ni mda mdaye ya? iÑakare! ñAngwane ni mda mda raba Ngöbö töi tike ya? iÑakare! **35** Mdakāre abko, ñni tārā iti kākwe jändrän biani kāne ni Dänkienye abko ütiā biandreta kwe ie ya? iÑakare! **36** Ñobtä ñan angwane jändrän jökrā tā kite Ngöbökwē amne jändrän jökrā tā niara köböire amne jändrän jökrā abko jen Ngöbökwē, aiseti iNgöbö aibe raba kākita-ninkā kärekwāre! Abko kore se. Amen.

Ni kwitanina btin Ngöbökwē, erere nikwē nūnandre

12 **1** Ngöbökwē ni ngwiani ruentari tare kore jae, kākwe jändrän kuin nuenbare bātākā ngwarbe ni krāke, ye mden kisete ti mrākātre tikwē, jändrän kāmikata Ngöbö kākita-kakāre abko bianta ngöi ie, ye kwrere munkwē ja ngrabare mika ngöi jökrā Ngöbökrā amne munkwē nūna kuin deme Ngöbö aibe krāke amne, dre tuen dbe Ngöböye, ye erere munkwē nuen abko ti tö nibi niei kisere munye. Munkwē nuendre kore angwane, munkwē Ngöbö mikadi ütiāte amne munkwē kākita-dikā era metre. **2** Erere arato, nitre moto kāmekāme tā nūne ño kā ne ngwane, ye kwrere munkwē ñan nūna mda. Akwa mun rabadre kwitanī Kristo kwrere, abkokāre munkwē Ngöbö tuametre ja töi kwite btin. Ye

ngwane Ngöbö tö dreye, ye rüka gare munye amne jändrän kuin Ngöbökrā amne jändrän nuāre Ngöbökrā amne jändrän era metre Ngöbö okwābti, Ngöbö tö dreye, ye rüka gare munye.

3 Ni kwitanina Ngöbökwē kākwe nūnandre krörö abko ti bike niere munye. Ngöbökwē ja moto mikani kuin tikrā, kākwe ti mikani Jesu kukwei ngwianka, aiseti ti bike kukwei niere krörö mun itire itireye: Munkwē ñan bika kri ni mda mdabtā, akwa munkwē töbika era metre au jabtā, ñobtä ñan angwane Ngöbökwē mun itire itire mikani tödeke ja kwrere jabtī, aiseti ye kwrere munkwē nūna. **4** Ni abko itibe akwa ni kiakia ngrabare abko kabre, akwa ni kiakia ngrabare ye ñan tā sribi ketetibe nue-ne, akwa tā sribi bātākā ngwarbe nuene ni ngrabare die mikakāre. **5** Ye kwrere arato, ni itire itire tödekaka Kristobti tā nekete nia-rakri abko ni kwati, akwa ni abko Kristo ngrabare itibe, aiseti nita nekete gwaire jakri ja die mikakāre kwārikwāri. **6** Akwa ni itire itire, ie Ngöbö tö namani ja di biain sribi ño ño nuenkäre, ye erere biani kwe nie. Ye aiseti, Ngöbökwē ja di biani ni itire ja kukwei niekäre ni mda mdaye angwane, ni ye kāta tödeke ño Ngöböbtī, ye kwrere Ngöbö kukwei niedre. **7** Erere arato, Ngöbökwē ja di biani ni mdaye sribikäre ni mda mda die mikakrā angwane, sribidre kuin krāke kwe. Amne Ngöbökwē ja di biani ni mdaye ja kukwei dirikäre, ye

kwrere diri janknu kwe ni mda mdaye. **8** Erere arato, Ngöbökwē ja di biani ni mdaye ni mda mda kitakäre nūne bāri Ngöbökrā, ye kwrere kita nūne bāri Ngöbökrā kwe. Erere arato, Ngöbökwē ja di biani ni mdaye jändrän bian-käre ngwarbe ni mda mdaye angwane, jändrän bian ja moto kuinbti kwe. Erere arato, Ngöbökwē ja di biani ni mdaye rabakā-re ji dokwāte nitre gātākā Jesu kābti ngātāite angwane, sribi ye nuen kuin tāte jökrā kwe. Erere arato, Ngöbökwē ja di biani ni mdaye ni bobre bobre amne ni ja tare nikaka nikaka die mike angwane, kā rabadre nuāre btā sribi ye nuenkäre.

Nikwē ni mda mda taredre

9 Kukwē mda ti bike niere munye abko krörö: Munkwē ja tare era metre kwārikwāri. Erere arato, munkwē bātā ngwiandre kri krübāte kukwē kāmekāme yebtä amne munkwē kukwē kuinquin ye ketadrete dime ja kisete. **10** Ni ja etbare kāta ja tarere, ye kwrere munkwē ja taredre kwārikwāri amne, munkwē ñan ja mikadre ngwarbe jae kwārikwāri, akwa munkwē ja mikadre bāri ütiāte jae kwārikwāri. Yebtä munkwē ja kitadre bāri. **11** Mdakāre abko, sribi jökrā jiebtī mun rankwadre kisere, akwa munkwē ñan kā ngwiandre krene jabtā amne munkwē sribidre ja di ngöi jökrā ni Dänkienkrā.

12 Erere arato, Ngöbökwē jändrän kuin nuendi munkrā, ye

abko munkwe käi ngwiandre nuäre jabtä, akwa mun raba ja tare nike angwane, munkwe nünandrekä dite jabtä amne ja tare nika yebtä munkwe ñan ngra ngradre akwa, munkwe bli-tadre janknu Ngöböbe. 13 Nitre tödekaka Jesubti käta jändrän mdei nike, ye abko munkwe die mikadre. Erere arato, nitre basaka kadre ngäbti kuin, ye jiebtimun rankwadre kisere.

14 Mdakäre abko, nire nire tä näin kisere mun jiebtimun mikakäre ja tare nike tödekabtä Jesubti, ye kräke munkwe ja di käre Ngöböye amne munkwe ñan ngürin mika btä ja dokwäre. 15 Erere arato, nire nire btä käta nuäre, ye ben munkwe kä ngwiandre nuäre gwaire jabtä amne, nire nire tä ulire amne tä ja müaire abko ben munkwe ja müaidre gwaire siba.

16 Erere arato, munkwe nünandre jame jabe kwärikwäri amne munkwe ñan bikadre krikri, akwa munkwe ja getadre jame ni bobre bobre ben amne ja ñan rabadre ruen bäri töbtä ni mda mdabtä munye.

17 Mdakäre abko, ni mda mdakwe kukwe nuen käme mun rüere, akwa munkwe ñan kukwe nuenta käme btä ja dokwäre, akwa dre dre tuen kuin ni jökräye, ye jiebtimun rankwa.

18 Erere arato, munkwe ja die mikadre käre nünakäre jame ni jökräbe.

19 Ti mräkätäre tare tikwe, ni mdakwe kukwe nuen käme mun rüere angwane, munkwe ñan ja

ngie mika au, akwa munkwe mun rüere ye tuametre Ngöbö kisete, ñobtä ñan angwane Ngöbö Kukwei käta niere krörö:

Ni mikadre ja ngie nuen, ye abko tä ti kisete.

Ne aisete ni kukwe nuenkä kämekäme mun rüere, ye dokwäre tikwe mikadi ja ngie nuen,

Deuteronomio 32.35

niebare ni Dänkienkwe. 20 Ne aisete, nikwe Ngöbö Kukwei mikadre täte krörö:

Ma rüere, ie mrö raba angwane, makwe buka. Erere arato, tomna raba ie angwane, makwe tomna bian ie.

Yebtä abko rabadre ja gaire amne ngwäre kwata rabadre tain bürere jökrä ie ja gaibtä, abkokäre makwe nuen kore.

Proverbios 25.21-22

abko tä tikani Ngöbö Kukweibtä. 21 Ye abko, makwe ñan ja ganaimna kukwe kämeye, akwa makwe kukwe kuin nuen ma rüekrä, köböire makwe kukwe käme ganaindi.

Nitre gobranka kukwei mikadre täte

13 1 Mdakäre abko, ni jökrä tä nebe gobrane ye abko Ngöbö ara jire tä mike. Ni ñakäre jire iti abko tä ja mike gobrane ja töi jenbti, aisete nikwe nitre gobranka mikadre täte. 2 Ye aisete nire nire tä nebe nitre gobranka rüere, ye abko Ngöbö kukwei ara jire rüere nita

rüere, aisete nire nire tä rüere nitre gobranka rüere ye abko käkwe ja ngie nuadi. 3 Ye abko, ni töi kuin era metre abko kräke ñan nitre gobranka tä mikani jürä ngwiandre, akwa nitre kukwe kämekäme nuenkä abko kräke gobranta mikani jürä ngwiandre ie. 4 Ye aisete gobran ñan jürä rabadre mabtä, ie ma tö ya? Gobran jürä ñan rabadre mabtä, ie ma tö ne ngwane nuna kuin era metre amne makwe ñan ja mika ngite angwane, nitre gobranka käkwe ma mikadi ütiäte, 4 ñobtä ñan angwane nitre gobranka tätre sribire Ngöbökrä jändrän kuin nuenkäre makrä. Akwa makwe nünandre käme abtä makwe ja mikadre ngite gobran rüere, ye ngwane abko gobran jürä rabadre mabtä, ñobtä ñan angwane ñan ngwarbe nitre gobranka ye tä ni mike ja ngie nuen. Nitre gobranka ye abko tä sribire Ngöbökrä, kukwe kämekäme nuenkä mikakäre ja ngie nuen Ngöbö täte. 5 Ye mden kisete, ni jökrä käkwe nitre gobranka mikadre täte. Ye abko ñan ni mikadre ja ngie nuen kwe abtä mikadre täte, akwa ja ñan rabadre ruen ngite nie Ngöbö ngwärekre, abkokäre nikwe mikadre täte.

6 Nitre gobranka ye tä sribire Ngöbökrä amne tä sribi ye nuene köbö kwatirekwatire, aisete mun jökrä tä ja ütiä bien ietre. 7 Ye mdenbtä abko, gobran itire itire, ie dre biandre ja ütiäre, ye erere bian ie munkwe, aisete nireye rürümon ütiä biandre ño ño, ye

ie ja ütiä biandre metre. Erere arato, nire nire jürä ngwiandre, ye erere munkwe jürä ngwian amne, nire nire mikadre ütiäte jae, erere munkwe mika ütiäte jae.

Ja taredre kwärikwäri

8 Munkwe ñan ja ütiä ya o rürümon ütiä mika jire chi jabtä, akwa käre rürümon ütiä tädre ketetibe mun itire itire bti abko munkwe ja taredre kwärikwäri, ñobtä ñan angwane nire nire käta ni mda mda tarere ye abko käta Kukwe Biani Ngöbökw Moiséye mika täte jökrä. 9 Ye abko Kukwe Biani Ngöbökw Moiséye käta niere krörö: Ma gure ne ngwane, makwe ñan ja mika gure bati bati ni mdabe, makwe ñan ni kämika, makwe ñan go, makwe ñan jändrän ni jenenankwe ribe jae. Ye abko, kukwe ketetibe mda munkwe mikadre täte ne ngwane, kukwe jökrä biani nuendre nie Ngöbökw ye rabadre bare munye. Kukwe keteti mda ye abko krörö:

Mata ja tarere au, ye kwrere makwe ni mda mda tare arato,

Levítico 19.18

10 ñobtä ñan angwane nire nire käta ni mda tarere ye abko ñan tä kukwe nuene käme rüere. Ne aisete nita ja tarere kwärikwäri, ye ngwane Kukwe Biani Ngöbökw Moiséye tä nebe bare täte jökrä nie.

11 Munkwe ni mda mda taredre kore, ñobtä ñan angwane ni

Dänkien Jesukristo jatadita ni dīantarikāre abko kōbōi nūkera. Munkwe ñan nūna ni kibiaka kwrere, ñobtä ñan angwane Jesukristo jatadita abko kōbōi nūkerate bāri ja ken, munkwe tōdekani Jesubti krire ye krāke. 12 Kā ne ngwane abko kā iko kwrere amne ni jōkrā kāta kukwe nuene kāmekāme, akwa kā iko ye kitera niken ta amne Jesu kebera nūketa, ye abko kā ngwen kwrere kitera nūke. Ye mdenbtā abko, ari kukwe kāmekāme kite temen amne ari ja tōi mike kwatibe kukwe kuin nue. Ye kwrere ni rabadi juto biare ni Dänkien kaen ngābti, ni rükā tā ja mike juto niara rüe kraire jabtī ye kwrere. 13 Ne aiseite, jāndrān nuenta era metre kā ngwenbtī, ye kwrere nikwe nūnandre era metre. Akwa ni ñan rikadre kā ngwen nuāre ngwarbe jabtā kwārikwāri amne, ni ñan rika drōbare. Erere arato, nikwe ñan ja mikadre gure bati bati amne nikwe ñan ja nākwtadire ngwarbe kukwe kāmekāme btā; nikwe ñan rüdre ngwarbe jabe kwārikwāri amne ni mda rabadre jāndrān bkāne, yebtā nikwe ñan mokredre jire ben. 14 Munkwe ñan nūna kore amne ñan kukwe kāmekāme mdei ngwian jae munkwe amne, munkwe tōbika ñakare btā, akwa ni Dänkien Jesukristo kākwe nūnabare ño kā nebtā amne blitabare ño kā nebtā kwe, ye kwrere munkwe nūna amne munkwe blita ni mda mdabe.

Ja kadre ngābti kwārikwāri

14 1 Mdakāre abko, kukwe diribare Jesukwe mrōbtā, yebtā tōbikata jene jene. Akwa kukwe ye mikakāre era abko ni mrākā di braibe kāta ngri kwete ñakare, ni ye abko munkwe ka ngābti kuin amne tā tōbike ño, yebtā munkwe ñan kita ngite, 2 ñobtä ñan angwane jāndrān jōkrā abko dbe kwetadire niebare ni Dänkien Jesukwe abko ni ruāre tā nūtūre, akwa ni ruāre abko di ñakare kukwe ye mikakāre era abko kāta ka bātākā ngwarbe aibe kwete. 3 Ye abko ni ruāre kāta jāndrān jōkrā kwete ye ñan kākwe ni mda mda ngri kwete ñakare ye mika ngwarbe jae. Erere arato, ni ruāre ñan tā jāndrān jōkrā kwete ye kākwe ñan ñākā jire ni jāndrān jōkrā kwetaka yebtā, ñobtä ñan angwane Ngōbōkwe ni nibu ye kani ngābti, aiseite ni ye kākwe ja kadre ngābti kuin arato. 4 Ni ruāre kāta jāndrān jōkrā kwete abko sribikā ni Dänkien Jesukwe, akwa ñobtä mata blite bkānkā kwrere amarebtī ni sribikā bkānkā krāke abko rüere mata ñāke ye? Sribikā bkānkā krāke ye abko tā nūne kuin ya, ñakare ya akwa ye tā gare bkānkāye, aiseite ni ye kākwe nūnandi kuin bkānkā okwābti, ñobtä ñan angwane ni Dänkien Jesu di kri abko kākwe mikadi kuin.

5 Mdakāre abko, nitre israelita kāta kōbō jadūkakrā mike bāri ütiāte kōbō mda mdakrā, ye kwrere jire ni ruāre mun

ngātāite tā kōbō ruāre mike bāri ütiāte kōbō mda mda krāke, akwa ni mda abko ie kōbō kwatirekwatire tā nebe tuen ja kwrere jōkrā. Ne aiseite ni itire itire kāta tōbike ño ye abko dbe raba ruen ie, ne ngwane mika era kwe. 6 Ni ruāre abko tō kōbō ruāre mikai jenena ütiāte jae, ye abko tā mike ütiāte jae ni Dänkien mikakāre ütiāte jae. Erere arato, ni ruāre kāta kuin niere Ngōbōye, bti tā jāndrān jōkrā kwete, ye abko tā kwete Ngōbō mikakāre ütiāte jae. Mdakāre abko, ni ruāre ñan tā ngri kwete, ye abko tā ja üke bāin ngri yeye, akwa tā nuene Ngōbōkrā, kāta kuin niere Ngōbōye amne tā mike ütiāte jae arato. 7 Ne aiseite ni tōdekaka Jesubti ñakare jire iti kāta nūne au jakrā. Erere arato ni tōdekaka Jesubti ñakare jire iti abko tā krüte au jakrā, 8 ñobtä ñan angwane nita nūne ye abko nita nūne ni Dänkien krāke. Erere arato, ni krütadre angwane, ni mikakāre ütiāte jae, aiseite nita nire ya, ni krütadre ya, akwa ni Dänkienta ni bkāne. 9 Ni Dänkien rabadre ni bkāne, abkokāre niara krütani, bti nūkaninta nire rabakāre ni krütani amne ni nire Dänkienne.

10 Akwa ne ngwane, se ñobtä ma mden krāke ngri ñakare dbe kwetadre kāta ñāke ma mrākā jāndrān jōkrā kwetaka rüere? Erere arato, üse ñobtä ma jāndrān jōkrā kwetaka kāta ñāke ma mrākābtā mikakāre ngwarbe tōbikābtā bā jene kore? Mrā ni

rabadi jōkrā Ngōbō ngwārekri angwane, kukwe ükadite kwe nibe, aiseite ise ñobtä mata ñāke ma mrākā rüere kitakāre ngise ye! 11 Kukwe kore ye mdenbtā Ngōbō Kukwei kāta niere krörō:

Tita nūne, aiseite ti ne ngwārekri ni jōkrā rabadi ngukudokwābti temen ti mikakāre ütiāte jae amne, ti Ngōbō aibe kākkitadikā kwete, niebare ni Dänkienkwe, *Isaías 45.23*

abko nieta Ngōbō Kukweibtä. 12 Ye mden kisete, ni itire itire kākwe dre dre nuendi, ye abko nikwe niedi au jōkrā jakrā ni Dänkienye.

13 Ye mden kisete, munkwe ñan ñākādre jire jabtā kwārikwāri, akwa nikwe tōbikadre kuin ja kāne, kākwe ñan kukwe mikadre ni mrākā tōdekaka Jesubti ye jiete abtā ja mikadre ngite kwe Ngōbō rüere. 14 Akwa ni Dänkien Jesu nāmāne nūne kā nebtā angwane, kukwe diribare kwe abko kukwe era metre gare kuin tie abko krörō: Jāndrān jōkrā kwetadre abko ñakare jire kāmē Ngōbō ngwārekri, aiseite munta jāndrān jōkrā kwete abko tā tōbike era metre tuen tie, akwa ni ruāre abko ie jāndrān ruāre ñan tuen dbe kwetadre, ye abko ñakare dbe niarākā. 15 Akwa mtare mun abko tā mrō ño ño kwete, ye ñan tuen dbe mun mrākāye, akwa munta kwete janknu okwābti, abtā jata nebe ruen ngite ie, ye ngwane munta mun mrākā tarere ñakare. Ne

aisete munta mrö ño ño kwete, ye köböite munkwe ñan mun mräkätäre, kräke Kristo krütani, ye mikata ja mike ngite Ngöbö rüere. **16** Ne aiseite, munkwe ñan kä bian jire chi ñäkäkäre blo mrö kuin kwetadre ye rüere, **17** ñobtä ñan angwane Ngöböta gobrane nibti amne Ngöbökrä abko jändrän kwetadre amne ñadre abko ñakare ütiäte. Akwa ni jökrä bti Ngöböta gobrane abko tä nüne era metre jabe kwärikwäri amne tä nüne jame jabe kwärikwäri amne kä tädre bäri nuäre nibtä Ngöbö Üai Deme köböire, ye abko ütiäte Ngöbökrä, **18** ñobtä ñan angwane nire nire tä nüne kore sribikäre Kristokrä ye käta kä mike nuäre Ngöböbtä amne tä nebe tuen dbe ni mda mda okwäte arato.

19 Ye aiseite, jändrän jökrä käta ni die mike nüne jame jabe kwärikwäri amne tä ni die mike gwaire jökrä, ye abko ari känen-tari bäri ja käne. **20** Angwane makwe ñan sribi Ngöbökwete tä mun jökrä ngätäite juan ngwarbe mrö aibebtä. Akwa kukwe era metre abko nere: mrö jökrä abko kuin deme amne dbe kwetadre Ngöbökwete niebare. Akwa mrö ñan tuen dbe kwetadre ni mräkäye abko nikwe kwetadre okwäbti abtä ja mikadre ngite kwe Ngöbö rüere, ye abra käme. **21** Ne aiseite nikwe ngri kwetadre amne nikwe uba dōi ñadre, köböite ni mräkä kākwe ja mikadre ngite Ngöbö rüere ne ngwane, nikwe ñan ngri kwetadre amne nikwe ñan uba dōi kwaka

ñadre, ye abko rabadre bäri kuin. Erere arato, jändrän mden mden nikwe nuendre kākwe ni mräkä mikadre ja mike ngite Ngöbö rüere, ye abko nikwe ñan nuendre jire chi mda.

22 Ne aiseite dre tuen kuin mae, yebtä abko makwe töbika kaibe jakrä Ngöbö ngwärekre amne ñan kwetamna amne ñan ñamna ni mda mdaye. Ye mdenbtä abko nieta krörö: “Nire nire tä tikaninte, käta kukwe mden mike era, erere tä nuene amne jata nebe ruen ngite ñakare Ngöbö ngwärekre, ni ye abko btä käta nebe nuäre.” **23** Akwa jändrän ño ño kwetadre amne ñadre ye ñan tä nebe tuen dbe ie, akwa bti ta tä kwete, ye ngwane tä ja mike ngite Ngöbö ngwärekre, ñobtä ñan angwane jändrän kwetadre abko ñan tä nebe nuke gare metre ie akwa tä nuene, ye ngwane tä ja mike ngite, aiseite jändrän jökrä nuendre, ye abko era metre ya, ñakare ya, akwa nita nuene, ye ngwane nita ja mike ngite.

15 **1** Akwa ni jändrän jökrä kwetaka abko di tärä kukwe diribare Jesukwe mröbtä mikakäre era täte jökrä, angwane ni mräkä di braibe käta ngri kwete ñakare, ye abko nikwe kadre ngäbti amne nikwe ñan töbikadre jändrän kuin känkäre kaibe au jakrä ja mikakäre nuäre. **2** Ni jökrä kākwe jändrän kuin nuendre ni mräkä tödekaka Jesubti mda mda kräke, niara moto mikakäre nuäre amne ja die mikakäre kwärikwäri,

3 ñobtä ñan angwane Kristo ara jire kākwe ñan jändrän kuin känkäre kaibe au jakrä ja mikakäre nuäre, akwa Ngöbö Kukwei namani tikani niarabtä, ye erere namani bare krörö ie:

Ñäkä nämane bätäkä
ngwarbe ma rüere
Ngöbö, ye abko nikani
jökrä ti kötärä,

Salmos 69.9

abko tä tikani Kristobtä.

4 Kukwe jökrä tikani kore Ngöbö Kukweibtä, ye abko tikani ni töi tikakrä amne kukwe tikani kira, ye abko btä nikwe nünandrekä dite käre amne tä kä mike nuäre nibtä, ye köböire ni rabadre tödeke kärekräre Ngöböbtä, abko-käre namani tikani kira kore. **5** Angwane Ngöbö ni mikaka nünenkä dite käre amne kä mikaka jame ni motobtä kākwe mun die mika ja töi mike ja näre jökrä, Kristo Jesu tö ie ye kwere, **6** mun töi rabadre kwatibe jökrä, kākwe Ngöbö ni Dänkien Jesukristo Rün kwe ye kälkita-drekä gwaire jökrä abkokäre.

7 Kristokwe mun itire itire kani ngäbti kuin, ye kwrere munkwe ja ka ngäbti kuin kwärikwäri Ngöbö rabadre kälkitaninkä abkokäre. **8** Mdakäre abko, ti tö kukwe krörö nieita munye: Ngöbökwete kukwe ükaninte nitre israelita mräkä känkäre ben, ye mikakäre bare täte Kristo tikani ni klabore kwrere nitre israelita-krä, ye köböire abko Ngöbö tä ja kukwei mike täte abko bä mikani kore kwe. **9** Erere arato, nitre ñakare israelitare namani

ruentari tare Ngöböye, aiseite Ngöbö kälkitadrekä kwete, abkokäre Kristo nükani Ngöbö Kukwei mike bare. Kukwe yebtä Ngöbö Kukweita tikani krörö:

Tikwe ma kälkitadikä nitre
ñakare israelitare
ngätäite amne tikwe ka
niedi ma mikakäre ütiäte.
2 Samuel 22.50; Salmos 18.49

10 Angwane tärä mda kanti abko nieta krörö:

Mun ñakare israelitare ye
kākwe kä ngwian bäri
nuäre jabtä juta
Ngöbökwete ye ben
gwaire.

Deuteronomio 32.43

11 Amne tärä mdara jire Ngöbö Kukweibtä abko nieta krörö:

Mun ñakare israelitare juta
kwatirekwatire te ye
kākwe ni Dänkien Ngöbö
kälkitaka gwaire jökrä.

Salmos 117.1

12 Erere arato, Isaías kākwe kukwe tikani krörö Jesukristobtä:

Isai bkün jatadi iti, ye abko
rabadi gobrane nitre
ñakare israelitarebti
angwane tödekadi kwete
bti,

Isaías 11.10

abko tikani kore Isaiakwe.

13 Angwane Ngöbö tödekakrä nikwe ye kākwe kä mika bäri nuäre munbtä amne mun mika nüne jame kwe, munta tödeke bti ye ngwane. Erere arato, Ngöbökwete jändrän kuin nuendre mda munkrä, yebtä munkwe ja töi mika ngibiare bätäre Ngöbö Üai Deme di kri ye köböire.

Sribi Pablokwe nitre ñakare israelitare ngätäite

14 Ti mräkätäre tikwe, mun moto nena kuin krübäte ni mda mdakrä amne, kukwe bätäkä ngwarbe nena gare kabre munye amne mäträre metre jabtä kwärikwäri ye garera kuin munye abko nena gare tie. 15 Akwa tita tärä tike, nebtä abko kukwe ruäre ñan käi rikwitadrekä munbti, abkokäre tita tärä ne tike era metre gwärere munye. Tita tärä tike kore, ñobtä ñan angwane Ngöbökwé ja moto mikani kuin tikrä, käkwe ti mikani sribire kore. 16 Ye aise-te, mtare tita sribire Kristo Jesukrä nitre ñakare israelitare ngätäite. Erere arato, nitre blitaka Ngöböbe ni mda mda diäre kätä jändrän kämike, bti tä mike gare Ngöböye, ye kwrere tita sribire nitre ñakare israelitarebe, kätä niken Ngöbö kukwei kuin Jesubtä ngwena ietre, abti niaratre tä Ngöbö kukwei kuin ye kaen ngäbti angwane, tita niaratre mike gare Ngöböye amne tä nebe dbe Ngöbö ngwärekre amne Ngöbö Üai Deme kätä mike deme jene-na Ngöbökrä.

17 Tita sribi nuene kore Ngöbökrä, yebtä abko ja rabadre ruen ütiäte kri tie Kristo Jesu köböire ruen tie. 18 Akwa ti abko ie ja nuke töre ñakare blite kukwe mda mda bä jenebtä angwane, Kristo ara jire käkwe dre dre nuenbare ti köböire amne ñokwe ti mikani

nitre ñakare israelitare ngwena tödeke Jesubti, ye aibebtä ti tö blitai, aiseite namani bare ja kukweibti tie amne nämane bä mikani arato. 19 Ne aiseite tikwe Ngöbö kukwei kuin Kristobtä diribare, ye abko sribi kri ñan tuabare, bti nämane mikani era metre Ngöbö Üai Deme diebti. Ngöbö kukwei kuin Kristobtä, ye abko tikwe mikani gare kuin täte jökrä niken juta Jerusalénite amne juta mda mdate nebe kä Iliria-te. 20 Ngöbö kukwei kuin Jesubtä kädrie ngämi, käi kanti käre ti töta nebe rikai Ngöbö kukwei ngwena, ñobtä ñan angwane ni mdakwe sribi kömikanintbe, ye kanti ti ñan tö sribire ni mda jiebtä. 21 Ne aiseite Ngöbö Kukwei tikani kira rabadre bare, abkokäre tita sribire jirekäre kore. Ngöbö Kukwei ye abko tä niere krörö:

Ni mda mda ñakare israelitare abko ie kukwe nie ñakare niarabtä abko ie rükadi gare.

Angwane ni mda mda ñakare israelitare abko olote blita ñakare niarabtä abko ie niara rükadi gare, *Isaias 52.15* abko tä tikani Ngöbö Kukweibtä. 22 Ye mden kisete, nitre ñakare israelitare, ben ti nämane sribire kore kä mda mda kanti, abtä ti ngämi nebeta basare munye. Tikwe ja köböi kitani bare bare niken mun kanti yete, akwa kukwe namani ti jiete.

Pablo tö näin basare juta Romate

23 Akwa mtare tita sribire, ye kanti tikwe sribibarera ünän jökrä angwane, ti tö namani rikai basare munye yete, ye abko käi nikanina kabre ta, 24 aiseite ti näin España, ye ngwane ti tö rikai nebe basare jire mun kanti yete. Ti rabadi bä jötrö mun kanti Roma yete akwa, kä rabadi nuäre tibtä mun tuare. Yebti munkwe ti die mikadre abko bti ti näin, ruen tie.

25 Akwa gwängwarbe abko ja mräkätäre nete käkwe jändrän biani ja mräkätäre tödekaka Jesubti Jerusalénbo kräke abko ti bike niken bien ietre, aiseite ti bike nikenta käne Jerusalén, 26 ñobtä ñan angwane ja töi jenbti ja mräkätäre Macedoniabo, Acayabo käkwe ngwian ükaninkrö juandre ni bobre bobre ja mräkätäre tödekaka Jesubti Jerusalénbo ngätäite kräke. 27 Niaratrekwe ngwian ükaninkrö ja töi jenbti ja mräkätäre Jerusalénbo kräke, akwa era metre niaratre rabadre jändrän ye nuene niera-re, ñobtä ñan angwane nitre ñakare israelitare, ben nitre israelita käkwe jändrän jökrä kuin Ngöbökwé nikrä dräibare jabtä niaratre die mikakäre, ye kwrere arato nitre ñakare israelitare käkwe nitre israelita tödekaka Jesubti die mikadre arato jändrän jakwebti ruen tie. 28 Ne aiseite ti näin Jerusalén, käkwe ngwian biandi ünän jökrä ja mräkätäre, yebti ti näin España

mda angwane, ti näin basare jire mun kanti yete. 29 Akwa ti rabadi yete angwane, jändrän kuin Kristokwe, yebti nikwe ja die mikadi kwärikwäri ye abko gare kuin tie.

30 Ti mräkätäre, ni Dänkien Jesukristo köböire amne Ngöbö Üai ni mikaka ja tarere kwärikwäri, ye köböire munkwe ja geta gwaire tibe sribi tare krübäte tikrä nebtä amne munkwe blitakrä Ngöböbe. 31 Angwane nitre israelitare kätä tödeke ñakare Jesubti tä nüne Judea, ne ngäniene Ngöbökwé ti ngibiadre abko munkwe ribe ie tikrä. Erere arato, ti näin ngwian ngwena ja mräkätäre Jerusalénbo kräke, ye abko niaratrekwe kadre ngäbti kuin abko munkwe ribe Ngöböye arato. 32 Yebti Ngöbö tö ne ngwane, kä rabadi nuäre kri tibtä rikare ja tuen munbe amne tikwe jadükadre basare kwära munye yete. 33 Ngöbö kä jame bianka nie, ye raba mun jökrä ben. Abko kore se. Amen.

Pablota köbö kuin juen mrä

16 1 Mrä abko, ti mräkä merire Febe bike niken mun kanti. Niara abko nitre tödekaka Jesubti die mikaka abko tä nüne juta Cencreate. Ye mden bike niken mun kanti. 2 Ne aiseite ni Dänkien köböire ni tödekaka Jesubti tä ja kaen ngäbti, ye kwrere munkwe niara ka ngäbti angwane, kukwe mda mda kwe, btä munkwe die mika, ñobtä ñan angwane niarata ni kwati die mike amne ti ara jire

die mikata krübäte kwe abti kä nūke mtare arato, aiseite munkwe die mika.

3 Amne Priscila btä brare kwe Aquila abko sribi muko tikwe Kristo Jesukrä, ye kräke tita köbö kuin juen abko munkwe nie ietre. **4** Niaratre nibu ye abko bäsi krütani ti diantarikäre. Yebtä abko ñan ti aibe tä kuin niere ietre, akwa ni mräkä jökrä ñakare israelitare käta tödeke Kristo Jesubti kä ketareketare temen käta kuin niere Ngöböye btätte siba. **5** Mdakäre abko, nitre tödekaka Jesubti tä ja ükekrö Priscila amne Aquila gwiriete, ye kräke tita köbö kuin juen abko munkwe nie ietre.

Erere arato, ti kukwe muko tare kri tikwe Epeneto, kräke tita köbö kuin juen, munkwe nie ie. Niara ye abko kākwe tödekani bäri käne Kristobti provincia Asiate. **6** Amne María kākwe sribibare kri munkrä, ye kräke tita köbö kuin juen arato, munkwe nie ie. **7** Erere arato, ti mräkätte israelita Andrónico amne Junias nämane ngite gwaire tibe kä teri amne, niaratre ütiäte kri nitre Jesu kukwei ngwianka ngätäite amne niaratre kākwe tödekani bäri käne Kristobti ti ngwä. Niaratre ye kräke tita köbö kuin juen arato, munkwe nie ietre. **8** Amne Amplias ti kukwe muko tare tikwe ni Dänkien köböire, ye kräke tita köbö kuin juen arato, munkwe nie ie. **9** Erere arato, Urbano sribi muko munkwe Kristokrä ye kräke tita köbö kuin juen, amne Estaquis tare tikwe,

ye kräke tita köbö kuin juen, munkwe nie ietre. **10** Mdakäre abko, Apeles käta tödeke kwatibe Kristobti, ye abko bä mikani kwe ja tare nikabtä, niara ye kräke tita köbö kuin juen arato, munkwe nie ie. Erere arato tita köbö kuin juen Aristóbulo mräkäkrä, munkwe nie ietre.

11 Amne ti mräkä israelita nünanka ti käite Herodiön, kräke tita köbö kuin juen, munkwe nie ie. Erere arato, Narciso mräkä käta ni Dänkien mike era, kräke tita köbö kuin juen, munkwe nie ietre. **12** Mdakäre abko, Trifena amne Trifosa käta sribire ni Dänkien kräke, niaratre ye kräke tita köbö kuin juen, munkwe nie ietre. Erere arato, Pérsida tare nikwe ye käta sribire kri ni Dänkien kräke, niara ye kräke tita köbö kuin juen arato, munkwe nie ie. **13** Amne Rufo tä Ngöbö kukwei mike era abtä ütiäte kri Ngöbö ngwärekrä abko kräke tita köbö kuin juen, munkwe nie ie. Erere arato, Rufo meye namani ti meye kwrere tikrä abko kräke tita köbö kuin juen arato, munkwe nie ie. **14** Mdakäre abko, tita köbö kuin juen Asíncrito kräke amne Flegonte kräke, erere arato tita köbö kuin juen Hermas kräke, Patrobas kräke amne Hermes kräke amne ja mräkätte mda mda tödekaka Jesubti tä ja gete bentre, kräke tita köbö kuin juen, munkwe nie ietre. **15** Erere arato, tita köbö kuin juen Filólogo kräke, Julia kräke amne Nereo kräke, erere arato Nereo ngwai merire, kräke tita köbö

kuin juen, munkwe nie ietre. Amne Olimpäs kräke tita köbö kuin juen amne ja mräkätte tödekaka Jesubti tä bentre yete, ye kräke tita köbö kuin juen jökrä, ye abko munkwe nie kore ietre.

16 Akwa mun abko kākwe ja demain era metre kwärikwäri Ngöbö käbti abko tita niere munye. Ja mräkätte jökrä tä gätäre Kristo käbti nere temen tä köbö kuin juen mun jökrä kräke.

17 Ti mräkätte, mräkäre abko kukwe mda ti tö niei munye abko krörö: Ngöbö kukwei kuin Jesubtä diribare munye abko munkwe kani ngäbti, kukwe ye rüere ni mda mda jatai dirire bä jene mun mikakäre rüre jabe kwärikwäri amne mun mikakäre Kristo gibiekäta. Ni ye kwrere ngäniene munkwe nikra kuin ja käne amne munkwe ñan ja geta jire chi bentre, **18** ñobtä ñan angwane niaratre ñan tä sribire ni Dänkien Kristokrä akwa, tä sribire au jakrä, käta ñake nuäre nuäre dirikäre, ye käta nitre mokrere ñakare jabtä ngökö, aiseite munkwe mokre jabtä.

19 Amne mun jökrä käta dirikätte munye mike täte, ye abko bäri käi nuäre tibtä, akwa yebtä munkwe ñan dirikätte blo mikadre täte arato, akwa mun rabadre töbtä jändrän kuinkuin nuenkäre, ie ti tö, akwa kukwe kämekäme ñan rükadre gare

munye, abkokäre munkwe ñan ja kitadre btä, ie ti tö. **20** Ye abko munkwe nuendre kuin kore, ye ngwane Ngöbö kä jame bianka nie, ye kākwe Satana mikadi tükarekä jötrö ngwarbe ja ngoto täni munye. Erere arato, ni Dänkien Jesu kākwe ja moto mika kuin mun jökrä kräke.

21 Mdakäre abko, sribi muko tikwe Timoteo käta köbö kuin juen mun kräke. Erere arato, Lucio, Jasón amne Sosípater ti mräkätte israelita käta köbö kuin juen mun jökrä kräke. **22** Amne ti kä Tercio, ti ne abko Pablokwe mikani tarä ne tikaka jakrä juandre munye, ti ne käta köbö kuin juen mun kräke ni Dänkien käbti arato. **23** Amne Gayo käta kä bien nitre tödekaka Jesubtiye ja gwiriete, ye erere tita mtare Gayo gwiriete nete, Gayo ye käta köbö kuin juen mun kräke. Erere arato, Erasto ngwian ngibiabtikä juta Corinto nete käta köbö kuin juen mun jökrä kräke amne, ni mräkä Cuarto käta köbö kuin juen mun jökrä kräke arato.

24 [Amne ni Dänkien Jesu-kristo kākwe ja moto mika kuin mun jökrä kräke. Amen.]^b

25 Ngöbö kukwei kuin Jesu-kristobtä tita näin mike gare, ye köböire Ngöbökwé mun mika nünenkä dite abko ie ti tö, aiseite ari Ngöbö käikitekä, ñobtä ñan angwane kukwe ye nämane kai-be tiebe Ngöbökwé, akwa niara tö namani mikai gare nie. Ngöbö

^b 16.24 Kukweta tikani corcheta ngätäite ñan tä tikani manuscrito bäri kuinkuinbtä.

ngämi kä ne dātere, kānenkri
kukwe ye mikanintbe kwe, bti
ükani kaibe tiebe kwe, **26** akwa
nitre Ngöbö kukwei niekä kākwe
tārā tikani abko köböire Ngöbö
nena mike gare nie, ye abko
Ngöbö nūnanka kärekāre kākwe
mikanintbe kore, erere namani
bare. Ne aisete mtare nitre ñaka-
re israelitare kä jökräbti temen,

ie Ngöbökwē kukwe tiebe ye
mikani gare kuin amne niaratre
kākwe Ngöbö kukwei mikadre
era, kākwe tödekadre Jesubti
amne mikadre tāte kwetre, abko-
kāre mikani gare ietre. **27** Ne
aisete, Ngöbö itibe töbtā ye aibe
raba mikani ütiāte kri kärekāre
Jesukristo köböire. Abko kore se.
Amen. Ne ngörä.